İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Atatürk Anadoludur

İsmet Zeki Eyuboğlu
Atatürk Anadolu'dur

Bu kitabın Yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
Birinci Baskı: Eylül 2007
Kapak: Hüseyin Yoldaş
Baskı: Kilim Matbacılık
Maltepe mah. Litros Yolu Fatih San. Sit. No: 12/204
Zeytinburnu-İstanbul Tel: (0212) 612 95 59

Yayın Yönetmeni: Muzaffer Erdoğdu

ISBN 978-975-8460-14-4

PENCERE YAYINLARI: 220
info@pencereyayinleri.com
pencereyayinlari@hotmail.com
www.ismetzekieyuboglu.com
Eyuboğlu Vakfı'nın katkılarıyla

Osmanağa Mah. Pavlonya Sok. No. 10/6 Nuhoğlu İşhanı
Kadıköy / İSTANBUL TEL: (0216) 414 64 41

İsmet Zeki Eyuboğlu

Atatürk Anadolu'dur

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

Su başında durmuşum
Yarı ağlar görmüşüm
O yar Anadolu'mdur
Özümden vurulmuşum
...
Ah Kemal'im Kemal'im
N'olacak benim halim
İstanbul'da Padişah
Düşmandan daha zalim
...
Ot yeşerir çimende
Gökten yağmur inende
Üç yiğit kurban verdik
Padişaha Yemen'de

Bireysel başarıların tümü birey yaratmadır açıkça, yalnız bunu görecek göz, anlayacak yetenek olmadı. Nice başarılar vardır toprağın özünde saklı altın damarlarına benzer. Böyledir Anadolu'da Mustafa Kemal işte. Kim gördü Anadolu insanının gücünü ondan önce, kim sezdi yüreğinde yoğunlaşan bağımsızlık gücünü? Kim gördü ondan önce özgürlüğün uçmaktan yorulmayan bir kartal olduğunu? Sakarya özgürdü akıyordu bilinmeyen çağlardan beri. Ancak kimse düşünmedi akışın bir özgürlük olduğunu, kimse sezmedi bir ırmağın yatağını başka ırmağa verdiğini.

Büyüklüktür yükselişi dağların, oysa dağın üstünde duranlar görmezler bu büyüklüğü, karşıdan, uzaktan bakmak gerekir dağ-

lara. Tüm yaklaşmalar birer kısalmadır. Böyledir büyük insanlar da. Yakındakilerin çok azı görebilir onları. Nitekim öyledir Mustafa Kemal de. Yükselir Ağrı gibi, akar Sakarya gibi. Yaşamı boyunca "Padişahım çok yaşa" demeye alıştırılmış bir toplum anlayamaz Mustafa Kemal'i kolayca.

YARINA KALMAK

Yarına kalmak
çağını aşmaktır
uzanarak geleceğin
salıncağında
sallanmak bilincin aydınlığında yürüyerek
doğan günden önce yaratmak kendini
ayakta durmak
komşudan bir bardak su
bir dilim ekmek istemeden
dayanmadan kızılcık değneğine
dikilmek çağlara karşı
korkusuz
kaygısız
yaşamaktır insan olmak
Atatürk Anadolu'dur

Tarihte çığır açan, toplumlara yön veren, eskinin, yıpranışın yerine yeniiyi, sağlamı koyan insanlar çağlarını aşan, geleceğe ışık tutan örnek varlıklardır. Onlar yaşadıkları evrede kolay kolay anlaşılamaz, gerçek değerleri geleceğin aydınlık ortamında yerini bulur. Büyük devrimler hep tavandan tabana iner, çoğunluğun tabandan tavana yükseltebileceği aşkın bir yenilik, kapsamlı bir devrim görülmemiştir. Atatürk devrimleri tartışma konusu olduğunda, birtakım aydın geçinenler, düşünür kılığına bürünenler bu yeniliklere "Burjuva Devrimi" deneyi bir beceri, köklü bir düşünce saymanın batağında çırpınan yaratıklardır.

Yıpranmışı, eskimişi görmek çoğunluğun kapladığı tabanın işi değildir. Taban ileri, yenici, devrimci bir anlayış ortamında bulunsa devrimin gereği kalmaz. Tarihte görülen, yeni çığırlar açan, devrimlerin hepsi tavanda başlamış, sonra tabana inmiştir. Büyük devrimci tavanla taban arasındaki ilişkiyi, tavandan gelecek yeniliğin tabanda ne gibi bir yer bulacağını kestiren kimsedir. Tabanın tepkisine yol açan, direnişlerle karşılaşan devrimler tutunamaz.

Atatürk devrimleri tavandan başlamış, tabanda tepki değil ilgi görmüş, pekişmiş, pekiştirilmiştir. Osmanlı yönetimi bu gerçeği görebilecek olgunluk aşamasında değildi, Anadolu'yu tüm özellikleriyle bilmiyordu, anlamıyordu, tanımıyordu. Anadolu, Osmanlı yönetimi için bir gelir kaynağı olmaktan öteye geçemiyordu. Son evrelerde "Osmanlı Devleti'nin 700 üncü Kuruluş Yılı" diye sergilenen girişimlerden açıkça anlaşıldığına göre, bugün bile tarih denen bilimin ne olduğunu bilemiyoruz. Bu kuruluş kutlamalarına katılanların hepsi tarih bilincinden, bilimsel tarih kuramından yoksun, durgun suyun üzerinde yüzen yosunlar gibidir.

Söğüt bucağında, Selçuklu yönetiminin buyruğuyla yaşayan bir "Uç Beyliği" vardı, bu Beylik Osmanlı'nın çekirdeği durumundaydı, belli, kesin bir kuruluş yılı da, yazılı kaynaklara geçmemiştir. Bu Beylik geçen süreler içinde gelişmiş, genişlemiş, yayılmış, sonradan başında bulunanın adıyla "Osmanlı" diye anılır olmuştur. Bilinen, yaşanan gerçek budur.

Osmanlı'da tarih bilinci yoktu, onun tarihten anladığı günlük yaşamın serüvenleriydi. Bu serüvenlerin kökeni de "Adem"den başlayıp günümüze değin güncel, yaşamsal olayların toplamıydı. İslam ülkelerinde bilimsel tarih bilinci, bugün bile uyanmamıştır, uyanacak ortamı sağlayacak bilimsel öğeler oluşmamıştır.

Bugün, Osmanlı Devleti'nin yediyüzüncü kuruluş yılını kutlamak için boş alanlara dökülenlerin gerçek bir tarihi de yoktur. Onlar Anadolu denince 1071 ile başlayan Türk egemenliğini anlarlar, ondan önceki evreleri bizden saymazlar. Bu çarpık düşünce, Anadolu'yu kendinden sayan, ulusların ekmeğine yağ sürmekten öte bir işe yaramaz. 1071'den öncesi bizim değilse kimindir? Biz kimler adına konuşuyoruz? Hititler, Urartular, Luvi-

ler, Huriler, Frigler, Lidyalılar, Kayralılar, Likyalılar kimlerin atalarıdır? Bu ilkçağ toplumlarının bireyleri ne oldu, yer yarılıp yerin dibine mi göçtü. Anadolu, tarihin hangi döneminde ıssız, otsuz, bitkisiz, insansız bir kumsala dönüştü? Asya'dan 1071'den sonra Anadolu'ya geçen Türklerin sayısı en çok bir, birbuçuk milyon arasındadır (bk. Prof. Mükrimin Halil Yınanç – Türkiye Tarihi –Selçuklular Devri– Anadolu'nun Fethi, 1944, s. 175 - 176).

Bütün bilimsel tarih araştırmalarında, Osmanlı Devleti'nin belli belirli bir yılda, yine belli belirli bir kişi etkisiyle kurulduğunu gösteren, kanıtlayan bir belge yoktur. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yılı olarak gösterilen 1299 yılının hangi bilimsel belgelere dayandırıldığı bilinmediği gibi, Osmanlı Padişahlarının serüvenlerini anlatan kaynaklarda da böyle bir açıklama görülmüyor. Selçuklu Devleti Moğol saldırıları ile yıkıldığı evrede, Anadolu'da birçok Türk beyliği kuruluyor, bunlardan biri de bağımsızlığını kazanan, 1299'da kendi adına "hutbe" okutan Osman Gazi'dir. İşte bizim sözde tarihçilerimizin Osmanlı Devleti'nin kurucusu saydıkları, kuruluşunu 1299'a bağladıkları olay budur. Oysa Osman 1258'de doğdu, 1299 yılına değin çevresinde birçok kaleyi ele geçirdi. Bir Uçbeyi olan babasının ölümüyle yönetimi eline aldı. Osmanlı Devleti'ne bir kuruluş yılı bulmak gerekirse Söğüt'teki uçbeyliğini düşünmek gerekir. Bu uyuşturucu öyküyü geçelim.

Osmanlı Devleti'nin egemenliği boyunca Anadolu'yu kendinden saydığı görülmemiştir. Nitekim Osmanlı Padişahları Anadolu insanını, "Türk" adı taşıdığından hep yermiş, aşağılamıştır. Türkmenler'e yapılanlar, kırsal kesimlerde yaşayan Türk kökenli topluluklara uygulanan insanlık dışı olaylar anlatmakla bitmez. Bu ayrı bir araştırma konusudur, burada sözü uzatmak istemiyoruz. Ancak bir Türk köylüsü olan, kırsal kesim kökenli Aşık Ömer'den (Kırım'dan göçtüğü de söylenir) Türk için neler düşündüğünü kendi dilinden öğrenelim:

Türk kavmine minnet etmek olur mu
Karnında dalağı şiştikten geri
Bin nasihat etsen birin alır mı

Öygelenip aklı şaştıktan geri

Öygelenip hergiz şişer dalağı
Fark eylemez kobuz ile kabağı
Nasihat etsen işitmez kulağı
Galat damarları şiştikten geri

Zebun iken görün Türk'ün yüzünü
Yüz vermeniz açtırmanız gözünü
Evliyalar gibi söyler sözünü
Zebun olup bağrı piştikten geri

Türk değil mi Marsıvan'ın eşeği
Eşek değil köpekten de aşağı
Haralara sığamaz olur taşağı
Minnet üzerine düştükten geri

Ömer dedi kim nasihat tutana
Türk kavminde hicab yoktur utana
Her ne gelir ise söyle lisana
Haya damarları şiştikten geri

Bu koşma yorum gerektirmez, Osmanlı aydınının Türk denen topluluğa bakışı başka türlü değildi. Nitekim Namık Kemal bile Osmanlı olmakla övünür, Türk'üm demeye dili varmazdı.

Osmanlılarız can veririz nam alırız biz
Gavgada şahadetle bütün kâm alırız biz

Dizeleri gibi pek çok örnek vermiştir. Osmanlı aydını, Osmanlı yönetimi Anadolu'yu, Anadolu insanını sevmemiş, ona hep "tebaa" diye bakmış, hep onun emeğiyle, ürünüyle varlığını sürdürmüştür. Osmanlı padişahları arasında "ben Türk'üm" diyen çıkmamıştır. İkiyüzlü, yardakçı Osmanlı kulu, Padişahların "ben Türk'üm" demeyişini, azınlıklar karşısında ikicilik yapmamak için benimsenmiş uygar bir tutum sayar, Anadolu'nun kır-

sal kesimlerinde inançlarından dolayı öldürülen Türkleri düşünmez bile.

Karamanoğlu Mehmed Bey, Türk dilini savundu, Aşık Paşa Türkçenin önemini vurguladı, Edirneli Nazmi "Türkii basit" adıyla katkısız Türkçe şiirler yazı, ancak bir devlet kurucu olarak, Anadolu tarihinde "ben Türk'üm" diyen yalnız Atatürk olmuştur. Osmanlı padişahları içinde Türk anadan doğanların sayısı bir ikiyi geçmez (ayrıntılı bilgi için bk. Ali Kemal Meram *Padişah Anaları*, 1999, 6. basım).

Atatürk'ü anlamak için, yalnızca Kurtuluş Savaşı'nı, onu izleyen devrimleri bilmek yetmez. Atatürk Anadolu tarihinin kendini ortaya koyma girişimidir, geçmişe bilinçli bir tarih anlayışıyla bakmanın örneğidir. Bu nedenle geçmiş tüm ayrıntılarıyla bilinmeden Atatürk anlaşılamaz. Atatürk bir tarih akışının kesildiği yerde yeniden başlayıştır. Bu yeniden başlayış geçmişi, varlıksal olarak dışlamak değil, uygarlık ışığında sorunsal duruma getirmektir. Geçmiş ne yaptı, günümüze ne bıraktı, hangi geliştirici, aydınlatıcı olanakları sağladı? Bir kimsenin anlaşılmasında bunlar sanıldığından daha çok önemlidir.

Atatürk'ün kurduğu devletin özünde kendini bilme, bilinçle işleme, yaşama erkini kendi varlığında arama yöntemi vardır. Kendini bilmeyen, yalnızca düşgele olanaklarla yaşamını sürdürmeye çalışan Osmanlı anlayışında varlığının gizemini kavrama bilinci yoktu, olsa 1918 yılında çökmez, son Padişah, Başkent İstanbul'u ele geçiren İngiliz donanmasına sığınmaz, yurdundan kaçmazdı.

Cumhuriyet döneminde, Kamutay'a seçilerek giren Osmanlı kalıntılarının en önemlilerinden biri de, Fuad Köprülü'ydü, belli bir tarih yöntemi olmayan, bütün yapıtlarını gelişigüzel sorunları getirdiği yine gelişigüzel yorumlarla dolduran bu bilgin, saylav seçildiği ilin yalnızca adını biliyordu, Osmanlı döneminde İstanbul'un dışına çıkmamıştı. Bu şu demektir: Osmanlı aydınının bildiği Anadolu yoktu, yalnızca İstanbul vardı. İşte Osmanlı yönetemi Anadolu'yla bütünleşemediği için dayanaksız kaldı, çöktü. Atatürk ise önce Anadolu'yu tanıdı, insanlarımızı anladı, sonra onlarla sağlanan uyumla Kurtuluş Savaşı'nı, devrimleri başardı.

Osmanlı'da bilinçli bir düşünme yöntemi yoktu, Osmanlı aydını yöntemsiz düşünen bir nitelik taşıyordu. Bunu kanıtlamak için yine Fuad Köprülü'den bir örnek verelim:

"Büyük kültür inkılabımızın Ulu Bilge Önderi GAZİ MUSTAFA KEMAL, 1932'de birinci ve 1934'te ikinci Türk Dili Kurultay'ını topladı. Yüzlerce yıldan beri bakımsız kalan, kıymet verilmeyen dil ve edebiyatımız, Büyük Kurtarıcı'nın ülkü ve bilgisinden aldığı hızla, onun gösterdiği yolda inanla ilerliyor. Ben de bundan kuvvet ve cesaret alarak, dil ve edebiyatımıza ait türlü mes'eleler hakkındaki bazı yazılarımı toplayıp çıkarıyorum.

Bu yazıların bir kısmı vaktiyle bazı gazete ve mecmualarda çıkmıştı. Bu defa onları tekrar bastırırken, umumiyetle Türkiyat tetkiklerinin son senelerde elde ettiği yeni neticelere göre bazı ilâve ve düzeltmeler yaptığım gibi, şahsi araştırmalarımın neticelerini de ilâve ettim. Hatta bununla da kalmadım. Meselâ, XII. asır Türk edebiyatının en eski ve mühim mahsullerinden olan 'AtebalHakayık' hakkında, sonra XII. asrın çok değerli fakat tanınmamış türk filologu Fahreddin Mubarekşah hakkında yeni yazdığım bazı makaleleri de bu cilde koymaktan kendimi alamadım. Eski yazılarım üzerindeki düzeltmeler ve ilâveler o kadar çoktur ki, o meselelerle uğraşan meslekdaşlarım, bunlar hakkındaki son düşüncelerimi ve son araştırmalarımı anlamak isterlerse, mutlaka bu cilde müracaatlarını rica edeceğim. Bunu söylemekten maksadım şudur: bu küçük cilt, eski makalelerimin sadece toplu yeni bir basımı değil, bir iki makale istisna edilecek olursa baştanbaşa yeni araştırmalar mahsulüdür."

"Bu küçük cilt, ULU BİLGE ÖNDER'in açtığı kültür inkılabı savaşında hatta son safta bulunmayı kendine en büyük san bilen bir neferin, Başkumandanına, sonsuz bir sevgi ve saygı ile sunduğu değersiz bir armağandır: öyle bir nefer ki, ülkülü bilginin ve bilgili ülkünün ne demek olduğunu, her türk gibi, yalnız ondan öğrendi! Ne mutlu, bu adlı sanlı Altınordu'nun hatta adsız sansız neferine!"

Bu ilginç alıntının bulunduğu yapıt "Türk Dili Ve Edebiyatı Hakkında Araştırmalar" adını taşıyor, İstanbul'da Kanaat Kitabevi'nce basılmış, adama yazısı şöyle: "Türk'e bilgi ülküsünü ve

ülkü bilgisini öğreten ULU BİLGE ÖNDER'e". Yazarının adı da şöyle: "O. Prof. Dr. Köprülüzade M. Fuad".

Biz, M. Köprülü'nün yaşam öyküsünü en ince ayrıntılarına değin araştırdık, tüm yapıtlarını okuduk, kendisinin "Rüştiyeİdadi" öğreniminden sonra birkaç yıl "Hukuk Mektebi"nde okuduğunu biliyoruz. Önce öğretmen, sonra "müderris" görevine atanmış, kazandığı sanların hepsi atama yoluyla, "dr." Sanını hangi yüksek okuldaki çalışmasıyla aldığı bilinmiyor, "Ord. Prof." Aşamaları da atamayla. Değişik yurtdışı bilim kurumlarında üyeliklerinin hepsi "onursal". Bu alıntının yayınlandığı yılda Köprülü 44 yaşında, alıntıdaki anlatım yanlışlarına, özel adların küçük harflerle yazılmasına dokunmadık. Oysa yine Atatürk için bu görkemli övgüleri söyleyen Köprülü, bütün girişimlerinde Atatürk'e karşı bir anlayışı yeğleyen Demokrat Parti'nin kurucularından, 1924 Anayasası dilinin benimsenmesinden yanadır. O evrede Köprülü 54 yaşındadır. Sevgili okuyucu şimdi sen bilimin en yüksek sanlarını, atama yoluyla almış, bir kimsenin önce göklere çıkardığı, sonra büsbütün karşıt durum takındığı Atatürk konusundaki düşüncelerine katılabilir misin? Böyle davranan kimselerin bilimsel yeterliliğine, düşünsel tutarlılığına inanabilir misin? Oysa bugün bu yöntemsiz, tutarsız, tüm çalışmaları birer yığın olmaktan öteye geçmeyen yurttaşımızın görüşleri doğrultusunda nice yürüyen var.

İşte 12 Eylül yıkımı böyle yaptı, Atatürk'ün kurduğu devrim kurumlarını kapattı (Türk Dil Kurumu – Türk Tarih Kurumu) birer "devlet kuruluşu" durumuna getirdi. 12 Eylül yetkilileri bu geriye dönüşü *Tercüman* gazetesinde yazı yazan gericilerin istekleri üzerine yapmıştır, bu bilinen, yadsınması olanaksız bir gerçektir.

Burada Fuad Köprülü'yü seçmemiz düşgele bir düşüncenin ürünü değildir. Özellikle yazın alanında, dil konusunda, tarih anlayışında bu yurttaşımızın geriye yönelik etkisi çoktur. 1950'den buyana Türk Dili, Türk yazını konularında yaşanan gerici etkinliklerin arkasında hep bu yurttaşımızın öğrencileri pusuya yatmışlardı. Özellikle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Türkoloji, Tarih alanlarında görülen taşıllaşmış gericiliğin öncüleri (burada adlarını anmak istemiyoruz) hep Köprülü'nün kıla-

vuzluğunda yürüyenlerdi, bugün de öyledir. Oysa, Atatürk sağlığında bir sanat çevresi oluşturmuş, yazarları, ozanları, bilginleri, tiyatro, müzik, resim, yontu, mimarlık gibi alanlarda yetişen kimseleri korumuş, özendirmiş, ekin (kültür) oylumunda dilde yenileşmeye dayanan bir görüşün öncüsü olmuştu. CHP topluluğunun son dönemleri geriye dönmüş, birçok gerçek devrimci suçlanmış, yüksek öğretim çevresinden uzaklaştırılmış, kimi yurtdışına çıkmıştı.

Atatürkçülük karşıtlığının güçlenmesinde odak etkenlerden biri de "Yüzellilikler" denen yozlaşmış topluluğun bağışlanması, yurda döndükten sonra Kamutay'da bile yer almasıydı. Dilde, yönetimde, sanat oylumunda yobazlık, bağnazlık bu yurttan kovulanların yurda dönüşleriyle başlamıştır. Bu olayın canlı örnekleri bugün de aramızdadır.

"Atatürk Anadolu'dur" dememizin nedeni Atatürk'ün ilerici girişimlerine Anadolu'yu gezerek başlamasıdır, Anadolu insanlarına yaslanmasıdır. Biraz üzerinde durulursa Atatürk devrimlerine karşı çıkanların hepsinin Osmanlı kalıntıları olduğu anlaşılır. Bunların adlarını anmadan girişimlerini anımsatalım: Dincilerin eylemleri, savundukları inançların bir teki bile Kur'anda yoktu. Tüm "tarikat" denen kuruluşlar Kur'ana aykırıdır. Gericiler halkımızın Kur'anı kendi dilinde okuyup öğrenememesinden yararlanarak İslamı yozlaştırmışlardır. Bunun öncüleri Atatürk döneminde sesini çıkaramayan gericilerdir. Hukuk alanında yaşanan gerici, İslamcı girişimin kılavuzları Cumhuriyet döneminde (1923 çevresinde) görülmüştür. Osmanlıcılık, Padişahçılık, Halife yandaşlığı Atatürk'ün arkadaşları aracılığıyla gündeme getirilmiştir. Kimi toplumsal kurumların eskiye göre düzenlenme özlemini çekenlerin hepsi Atatürk'ün çevresinde toplanmış, gerçek düşüncesini gizlemiş ikiyüzlü kimselerdi. Sözün kısası Atatürk'e karşı çıkanların, DP çatısı altında toplananların öncülüğünde kış uykusundan uyandıkları biliniyor.

Atatürk, bilmeden inanmaya, anlamadan belleğe yığmaya karşıydı, ölümünden sonra bilerek inanmaya, anlayarak düşünmeye karşı çıkmak yaygın bir uygulamaya dönüştürüldü. Atatürk Anadolu'ya yaslandı, ona karşı olanlar Anadolu'yu bilinçsiz bir oy yığınağına dönüştürdüler. Bu olumsuz girişimler, kırsal

kesimlerde yaşayan insanlara yalnızca din açısından yaklaşmayı yeğleyen tutumlar, Anadolu'ya yaslanan Atatürk'ü Anadolu'dan koparmak, Anadolu geleneğine karşıt bir yol izlediğini göstermek içindi. Bu soysuz girişimin arkasında yine gücünü Kamutay'dan alan kimseler vardı (bugünkü gibi).

Ülkemizde, aşağı yukarı, elli yıldır, Atatürk'le gelen yenilikleri yıkmak, üstüne örtü çekilmiş gericiliği güçlendirmek için hep Atatürk'e sığınılmıştır. Bu örtülü girişime, bilmeden olanak sağlayanların arkasında, Atatürkçü geçinenlerin aymazlığı üzücüdür. Son yıllarda Avrupa uluslarıyla sağlanan yaklaşımların hepsi Anadolu'dan, özellikle doğal kaynaklardan büyük çıkarlar, yararlar edinme koşuluna dayanıyor. Kurtuluş Savaşı'yla kazanılanları, Avrupa devletleri, birtakım anlaşmalarla "Sevr Anlaşması"na dönüştürmede çok başarılı oluyor. Bizim, yetkili yöneticiler ise kulaklarını gerçek devrimcilerin uyarılarına tıkamış, en doğrusunun kendi bildikleri olduğu sarsaklığına bağlamada bir sakınca görmemiştir. Gerçek Atatürkçülüğü düzmece Atatürkçüler yozluğun uçurumuna sürüklemeyi "çağdaş uygarlık düzeyine varma" diye göstermiş.

Verilen örneklerden anlaşıldığına göre, Atatürk devrimlerine karşı direnmeler, onun çevresinde toplanan, ancak sesini çıkaramayan Osmanlı kalıntılarından kaynaklanmaktadır. Bu kalıntıların toplandıkları yer de, genelde, Tarih, Edebiyat bölümleridir. Bu gün yaşanan ortamda Atatürk'e, devrimlerine karşı çıkanların, onu yerenlerin, nerdeyse hepsinin, Atatürk'ün uygulamaya koyduğu çağdaş olanaklardan yararlananlar olduğu biliniyor. Peki bu yurttaşların diledikleri, özledikleri Osmanlı yönetimi yürürlükte olsaydı, böyle davranabilecekler miydi? Kadınlar Kamutay'a girecek, kamu kurumlarında yüksek görevlere çıkacaklar mıydı? Bu sorular karşısında İslamı savunan aymazların, özellikle kadınların verebilecekleri bir yanıt yoktur. (Ayrıntılı bilgi için bkz: İsmet Zeki Eyuboğlu, *İslamın Çöküşü*, 1997, Pencere Yayınları)

Atatürk'ün işe Anadolu'yu tanımakla, halkın içine girmekle başlaması, yalnız bir eğilimi isteği öğrenme isteğinden doğmamış, yüzyıllar boyu sömürülen bir topluluğun hangi koşullar altında yaşadığını, devletin ilgisini nereye yönelttiğini yerinde

görmek gereğinden çıkmıştır. SamsunErzurumSivas üçgeninde dikaçıyı oluşturan Sivas'tı. Erzurum bir toparlanma girişimi, Sivas toparlanmanın ardından yapılacak işleri saptama denemesiydi. Bu üç il, DP döneminde Atatürk'e karşı bir durum takınmayı yeğlemiş, Cumhuriyet yönetimini yadsıyarak Osmanlı kulluğuna soyunmuştu. Yine bu üç il Laiklik'i içine sindirememiş, Kur'anda yeri olmayan bir "İslam inancı"na sarılarak gerçek dininden de büsbütün uzaklaşmıştı. Bugün ErzurumSivas illeri Atatürk ilkelerine karşı çıkmayı, Cumhuriyet'in tabanına su akıtıp yıkmayı övünülesi bir girişim diye benimsemiştir.

Bu konuda, Anadolu'da, dincilerin, gericilerin işine elverişli bir gelenek birikimi vardır, bu birikim bugün bile yeterince aşılamamış, toplumsal gelişmeye bir engel olmaktan çıkarılamamıştır. Özellikle seçim evrelerinde bu birikim kullanılır, seçimi kazanan topluluk tüm verdiği sözleri, gelecek seçim evresine değin unutur, birikim kış uykusuna yatırılır. İşte 12 Eylül yıkımında bu birikim olabildiğince sömürülmüş, Atatürk'ün kurduğu bilimsel kurumlar yozlaştırılmıştır.

12 Eylül yıkımının beş sorumlusunun, bu ülkeye yaptığı düşünsel kötülüğü, Polatlı sırtlarına değin ulaşan düşman ordusu yapamamıştır. Yine bu beş sorumlu, Atatürk'ün başlattığı tüm devrimci, ilerici girişimleri engelleşmiş, Türk toplumunu ortaçağın bile gerisine itmiştir. Gerçekte, Atatürk adına yapılması gereken girişimler engellenmiş, hızla gelişen devrimcilik akımı, Atatürk'ün düşünceleri tersine çevrilerek, örtülü bir savunma yöntemi uygulanmıştır. Çok ilginç bir durum vardır. Yugoslavya Müslümanlarının başkanı İzzetbegoviç bir konuşmasında Atatürk devrimlerinin bir yanılgı olduğunu, Osmanlıdan kopmanın büyük eksikliğe yolaçtığını ileri sürmüş, bununla da yetinmemiş, Halifeliğin kaldırılmasına bile üstü kapalı biçimde karşı çıkmış, İslamı savunmuştu. Sonra Müslümanlar saldırıya uğrayınca, özellikle kadınlara utanç verici sataşmalar başlayınca Türkiye'den yardım istemişti. Oysa İslam ülkelerinden onun yardımına koşmak şöyle dursun adını eden bile çıkmamıştı. 12 Eylül yıkımının öncüsü Kenan Evren de Yugoslavya Müslümanlarındandır, Türkiye'ye göçen bir ailenin çocuğudur. İzzetbegoviç'in is-

teklerine benzer bir uygulamayla Atatürk devrimlerinin yayılmasına, gelişmesine karşı çıkmakta sakınca görmemiştir.

Bu olumsuz tutum tarih bilincinin yokluğundan kaynaklanıyor, Anadolu gerçeğini bilmeyen, kırsal kesim insanlarının toplumsal ilişkilerini yakından izlemeyen kimselerin Anadolu'yu anlama olanağı yoktur. Atatürk bütün devrimleri yürürlüğe koyarken kırsal kesim insanlarıyla bağdaşmanın yolunu bulmuştu dedik. Şapka devriminden yazı devrimine değin, tüm ilerici atılımlarda Atatürk halktan kopmamıştı, halk arasındaydı. Onun tarımcılarla, köylülerle, devecilerle, çobanlarla kurduğu yakınlığı, söyleşileri gösteren belgeler, fotoğraflar bugün elimizdedir. Atatürk halk arasında dolaşırken çevresinde bir tabur sayısınca koruma yoktu, Sarayburnu Gazinosu'nda rakısını yudumlarken, yeni Türk müziğinin etkisini överken korumalarla kuşatılmamıştı. Oysa Atatürk'ün izinde yürüdüğünü dilinden düşürmeyen, onun kurduğu ocaktan (Ordudan) yetişen nice yüksek sorumlu biliriz, konutunun çevresi koruyucularla kuşatılmıştır.

Atatürk Anadolu'yla bütünleşirken, üstün başarılarına karşın kendini halktan ayırmamış, üstün bir "halk adamı" olmanın erdemini kişisel yaşamında vurgulamıştır. Atatürk Anadolu'da gürlerken:

Burada yeri gelmişken, çok ilginç bir saptamaya değinmede yarar vardır. Yukarıda F. Köprülü, aldığımız bölümün bir yerinde şunları söylüyor: "Yüzlerce yıldan beri bakımsız kalan, kıymet verilmeyen dil ve edebiyatımız, Büyük Kurtarıcı'nın ülkü ve bilgisinden aldığı hızla, onun gösterdiği yolda inanla ilerliyor."

Bu alıntıdan saptanan gerçek yadsınamaz, yazar yaşamsal bir gerçeğe parmak basarken tarihsel kaynaklara dayanıyor. Oysa Atatürk öldükten sonra yazar tiksindirici bir dönüş yaparak, eskiye sarılıyor, Türk Dili'nin yabancı sözcüklerden arındırılması girişimlerine karşı çıkıyor, Anayasa'nın bile 1924 teki dile döndürülmesini savunarak DP kurucuları arasında yer alıyor, Osmanlı'ya dönmenin bilimsel gereğini(!) savunuyor.

Bu yazarın çevresinde toplanan, onun izini süren, düşüncelerini benimseyen, "Türkiyat Esnafı" Dil Devrimine, yazının yenileştirilmesine karşı acımasız, saygısız bir görüş sergiliyor, bununla da yetinmeyerek devrimcileri, Atatürkçüleri "Sovyet ajan-

lığıyla" suçluyor. Sonunda 12 Eylül yıkımının bilinçsiz sorumluları aracılığıyla İzzetbegoviç'in istekleri uygulama alanına konuyor.

Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu kısa bir süre içinde dünyanın saygısını kazanmış, ilgisini toplamış, birçok yabancı bilgin bu kurumların toplantılarına katılarak, bildiriler sunarak Türk düşüncesinin gelişmesine ışık tutmuştur. Özellikle Anadolu'da sürdürülen kazıbilim çalışmaları sonucu toprağın altından birkaç Anadolu daha çıkarılmış, Türk dili, Türk tarihi alanlarında umulmadık gelişmeler sağlanmıştır.

Oysa "Türkiyat Esnafı" dediğimiz sürü bütün yeniliklere, devrimlere karşı bilinçsizce direnmenin örneğini vermiştir. Yine bu gerici topluluk beşbin yıllık dediği Türk tarihini birkaç yüzyıllık ArapAcem kırması Osmanlı ağzıyla konuşturmanın kurak yaylımında otlamaktan kendini alamamıştır. Türk düşüncesinin Atatürk'le yeni bir geliişim çizgisi üzerinde yürümeye başladığını saptayan yazar, ne yazık ki, bu görüşünde içtenlikli olmadığını sonraki tutumuyla göstermiştir.

Bu geriye dönüşlü davranış biçimini benimseyenler arasında saygı sınırlarının dışına taşanların öncüsü Yahya Kemal'di. Falih Rıfkı Atay'ın bir anısında anlattığına göre, Yahya Kemal, bir gün Yalova'da Atatürk köşkü önünde yere kapanarak Atatürk'ün çizmelerini öpmeye soyunmuş, Atatürk ise geri çekilmiş, ses çıkarmamıştı. Oysa bu ünlü ozan, Celal Bayar Cumhurbaşkanı seçilince, Kadıköy Postanesi2nden ona şu tel yazısını göndermişti: "Türkiye'nin ilk meşru Cumhurbaşkanı'nı saygıyla selamlarım." Demek Atatürk "meşru Cumhurbaşkanı" değilmiş, tel yazısından öyle anlaşılıyor. Yine bu ozan, bir toplantıda, açıkça: "Mustafa Kemal diye birisi lazımdı icat ettik" demek saygısızlığını göstermekle ırasını ortaya koymuştu.

Bu açıklamalar Türk Dili, Türk Tarihi konularında yaşanan geriye dönüş girişimlerinin Atatürk'ten çok önce başlayan gericiliğin bir uzantısı sayılmalıdır. Nitekim Derviş Vahdeti'nin ülküdaşı çalışma arkadaşı olan Saidi Kürdi de DP döneminde yüceltilmiş, neredeyse tanrısal bir varlığa dönüştürülmüştü. Toplumun gözünden kaçırılarak birer oy toplama aracına dönüştürülen bu girişimlerin içinde, Kurtuluş Savaşı'yla kazanılan ne varsa,

ortadan kaldırma eğilimi saklıdır. Gerçekte DP toplumsal yıkımın öncülerinden oluşan sinsi amaçlı bir yozlaşmışlar topluluğuydu, onun ardından gelen 12 Eylül yıkımı bırakılan eksiklikleri giderdi, (daha fazla bilgi için İsmet Zeki Eyuboğlu, *Felsefe Açısından Din, 12 Eylül, Boşluğun Egemenliği*, Pencere Yayınları) bugün yönetimi elinde bulunduran görevliler gerçek devrimciler, gerçek Atatürkçüler değil, İngiliz donanma komutanına sığınarak ülkesinden kaçan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi ne idüğü belirsiz Osmanlı Padişahının ardıllarıdır.

İstanbul'da Allah'ın gölgesi Padişah
Kızkulesi açıklarında demirleyen
Düşman donanması karşısında
Kuma üstüne kuma gitmiş ellerini
İri göğüslerinin altında bağlamış
Bilmem kaçıncı Çerkes odalık gibi
Yatak sırasını bekleyip susuyordu.

NEDEN ATATÜRK

Tarihte birçok önemli kişilerin gelip geçtiklerini biliyoruz. Bunların kimi çağında büyük ün sağlamış, etkinlik-saygınlık kazanmış, kimi de önemsenmiş, sonradan büyük değer elde etmiştir. Sanatta, bilim alanında, toplumsal konularda başarı sağlamak biraz da çevresini aşmaya bağlıdır. Bir çevre, içinden yetişeni anlayabilecek olgunluk aşamasına ulaşamamışsa yetiştirdiği değeri de yeterince kavrayamaz, şöyle kıyısından bucağından bakar geçer. Türk tarihi böyle olumsuz olaylarla doludur. Bu durum nedensiz değildir. Türk insanı hep dıştan gelen inançlarla beslenmiş, kendi kişiliğini taşıyan özgün bir inanç ortaya koyamamıştır. Elimizde bulunan belgelere göre, Orta Asya Türkleri göğe taparlardı, tanrıları somutlaştırmış, duyularla algılanacak kılığa sokmuş kimselerdi, soyut düşünceye yabancıydılar. Bu inanç ortamı onların yaşama alanlarıyla bağlantılıydı, Türk gözleriyle düşünürdü.

Tarihsel göçler, yurt değiştirmeler, başka toplumlarla kaynaşmalar Türk insanında düşünselinançlar değişmelere de yol açmıştır. Türk insanı göçtüğü ülkede yeni inançlarla, kendisine yabancı görüşlerle karşılaşmış, aradan geçen sürelerin uzunluğu oranında kendi benliğinden kopmuştur. Bugün bildiğimize göre Türk insanı birkaç din değiştirmiş, kendine özgü bir din yaratamamıştır. Bu dinler arasında, kişiyi benliğinden, doğal gerçeğinden uzaklaştıran en etkilisi İslamlık olmuştur. İslam dini doğduğu ortam gereği, Arapçanın yapısal özelliği nedeniyle benliği öğütücü bir niteliktedir. Arapça kökleri değiştirerek çekilen bir dildir, bu çekim kavramı kökünden uzaklaştırır, konunun uzmanı

olmayana göre yabancı bir dil varlığı biçimine sokar. Oysa Türk dilinde çekimler köke getirilen eklerle sağlanır, kök öz yapısını korur.

Bu dil özelliği, bugün bize biraz önemsiz görünebilir, ancak yüzlerce yıl öncesinin insanlarını düşünürsek durumun başkalığını dilin etkilerini daha kolay kavrarız. Arapça Türk'e yalnızca inanç aşılamamış, dilsel etkiyle düşünsel yönü de değiştirmiştir. Bunun sonucu somut tanrıya inanan Türk'ü soyut tanrıyla karşı karşıya getirmiştir.

İnsan, tanrısını kendi yaratırsa, onunla senli benli olur, yabancılaşmaz. Başka toplumlardan ödünç tanrılar alırsa kendi benliğinden bilmeden uzaklaşır, özel varlığının dışına çıkar. İmdi duygularımızı bir yana bırakarak düşünelim. Türk tarihinde, ulusunu kendi doğal yapısına göre toplumlaştırmaya çalışan bir önder geldi mi? Tarihte kurulmuş Türk devletlerinin hangisi kendi benliğini, yabancı etkiler altında kalmadan, koruyabilmiş? Hepsi kendi kendine yabancılaşmış, benliğinden kopmuş, özünden uzaklaşmıştır. Bunun başlıca nedeni İslamlıktır. İslam dini hangi Türk toplumuna girmişse kanla, kılıçla girmiş, başarısını kan dökmekle sağlamıştır. Konuyu biraz daha genişletelim.

İslam dini hangi topluluğun içine sızmışsa bitmez tükenmez olaylar yaratmış, toplumsal yapıyı dağıtmıştır. Örnekler verelim: İslam dini İran'a kanla girmiş, Habeşistan'a, İspanya'ya, Hindistan'a, Orta Asya'ya, Kuzey Afrika'ya, Anadolu'ya, Balkanlar'a, Çin'e kanla girmiş, girdiği yerlerde olaylar çıkarmıştır. Bu olaylar çağımızda bile sürüyor, toplumlar esenliğe kavuşamamıştır. Afganistan, İran, Hindistan, Malezya, Cezayir, Mısır, Suriye, Türkiye gibi İslam dinini benimsemiş devletleri gözönüne getirelim, hangisinde kan dökülmüyor?

Osmanlı Devleti başarılarını İslamı egemen kılmak, yaymak girişimlerine borçludur. Padişahlar, Osmanlı yazarları öyle söylüyorlar. İslam dininin benimsenmesinden sonra, Anadolu tarihinde olaysız, ayaklanmasız, kansız bir dönem yaşanmamıştır. Müslüman Osmanlı Müslüman saymadığı İranla boğuşmuş, Müslüman İran Müslüman saymadığı Osmanlıya diş bilemiş. İslam dini Müslüman kanı dökmeyi nerdeyse tanrısal bir buyruk durumuna getirmiş, girdiği ülkenin tarihseltoplumsal yaşam ko-

şullarını düşünmemiştir. İşte karışıklığın nedeni bu toplumsal yapı uyuşmazlığında yatıyor. İslam dini kendine göre bir toplum istiyor, kendine özgü bir biçim verme uygulamasını gerekli görüyor, oysa toplumsal yapı buna uymuyor. Bugün Anadolu'da yaşanan kanlı olayların arkasında İslam inançlarının etkisini görmemek aymazlıktır. Peki İslam dini hangi toplumda esenlik sağlamış, insanları mutlu kılmıştır? Bu sorunun yanıtı yoktur. İslam kendi kendisiyle savaş içindedir.

Bugün Türkiye, Afganistan, İran, Cezayir gibi İslam ülkeleri kan gölüne çevrilmiştir. Bunun nedenlerini nerelerde aramak gerekiyor? İşte İslam anlayışı bu sorunun yanıtını bulabilecek güçte değildir.

Atatürk, çağların içinden süzülüp gelen bir yenilenme, kendi kendinin bilincine varma kılavuzudur. Toplum is tese de istemese de çağın yürüyüşüne karşı direnme gücünü gösteremez. Çağ bir atılım simgesi olarak Atatürk'ü gündeme getirmiş, ulusların tarihinde benzeri görülmemiş bir düşünsel fışkırmanın öncüsü olmuştur. Atatürk olmasa bir başkası bu başarıyı gösterebilir miydi? Elimizde bulunan belgeler, Osmanlı toplumunda başka bir seçeneğin bulunmadığını gösteriyor. Osmanlı tarihinde büyük insanlar çıkmadı denemez, ancak çağını aşan yalnız Atatürk'ün olduğu da yadsınamaz. Bugün eskiyi diriltmek isteyen kimi aydınlar, gericiler, Sevr olayından sonra başka bir Atatürk çıkabilirdi savını yineleyip duruyorlar. Peki kim olacaktı bu Atatürk? Bu sorunun olumlu bir yanıtı, doyurucu bir karşılığı yoktur. Osmanlı devleti Kanuni'den sonra yıkılış, çöküş eğilimi göstermiştir. Tanzimat bu çöküşün son direnişidir, ancak başka bir seçeneğin ortaya konuşu değildir.

Osmanlı Devleti, Sevr ile tarihten silinmiş, Anadolu'nun ortasında bir Beylik durumuna getirilmiştir. Sevr'i onaylayan halkımız değil Padişahımız ile çevresidir. Atatürk önce halkı gördü, onun genel eğilimini sezdi, sonra işe koyuldu. Atatürk'le Samsun'a çıkanların çoğu sonradan Atatürk'e karşı direndi, özellikle Rauf Orbay'ın tutumu yürekler acısıdır. "Ben Halife'nin ekmeğini yedim, ona karşı çıkamam" diyen Rauf Orbay, halifenin, Padişahın kimin ekmeğini yediğini bilmeyecek durumda değildi kuşkusuz, ancak bilmek istemiyordu. Anadolu yüzyıllarca Padi-

şahlığı, Halifeliği beslemiş, yememiş yedirmiş, giymemiş giydirmiş, sonra da ekmeğini yedirdiğinden başına taşlar yağmış. Bu tarih gerçeğini unutmak çılgınlıktan öte bir anlam taşımaz.

Bugün Atatürk'ü anlamak, yüzyıl önceki olayları ayrıntıları ile bilmeye bağlıdır. Osmanlı toplumunun son evrelerinde yetişmiş aydınlar arasında Baha Tevfik, Beşir Fuad, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp dışında çağın gidişini kavrayan kimse yetişmemiştir. Türk topluluğu yeniliğe susamış, ancak susuzluğunu giderecek bir pınar bulamamıştır. Mehmet Akif içinde yaşadığı toplumun çöküşünü İslamdan ayrılmakta ararken bindiği dalı kesmenin kötülüğünü kavrayamamıştır. Onun düşüncesinde Türk ulusu yok, İslam Ümmeti vardı, bir şiirinde:

Bunu benden işitin ben ki evet Arnavud'um
demekten çekinmiyordu. Rıza Tevfik ise:
Babam Arnavut'tur anam Çerkes
Duymayan varsa duysun herkes

anlamında dizeler söylüyordu, ben Türk'üm demeğe dili varmıyordu. Bu dizeler belleğimizde yanlış kalabilir, ancak anlamsal içerik değişmemiştir. Osmanlı, Türk demeyi tarihi boyunca düşünmemiştir, bunun örneklerini daha önce göstermiştik. Peki Anadolu'yu kim kurtaracaktı, kurtuluş için gereken olanakları nereden bulacaktı? Bunlar hep karşılıksız, yanıtsız kalan sorulardır.

Biz, "Atatürk Anadolu"dur derken geçmiş olayları, Saray'ın, Saraylıların Anadolu'ya bakışını göz önünde bulundurduk. Anadolu'yu gezmeyen, bilmeyen, halkımızı yaşadığı ortamda tanımayan bir yönetici topluluğunun gerçekçi olması beklenebilir mi, söylenebilir mi?

Hangi Padişah Anadolu'yu gezmiş, ekmeğini yediği halkımızı tanımış, anlamış? Bu sorunun da karşılığı yoktur? İşte bundan dolayı "Atatürk Anadolu"dur.

GEZSEN ANADOLU'YU

"Sen ne güzel bulursun gezsen Anadoluyu
Dertlerden kurtulursun gezsen Anadolu'yu"
Yalan söylüyorsun ozan
Yıkımlar yıkıntılar görürsün
gezsen Anadolu'yu
Acıya boğulursun
gezsen Anadolu'yu
Köyleri var ışıksız, yolsuz, okulsuz
ekmeksiz, susuz
çocuklar aç, kadınlar çıplak
nineler bitkin
dedeler tükenmiş
gezsen Anadolu'yu

Böyle yalanlarla kandırılmış halk
Böyle söylemiş Saray
Böyle buyurmuş Padişah
yüzyıllarca yalan
sömürü soygun
bitmeyen vurgun
kayırma
Bir de görsen İstanbul'u
yalılar konaklar
oynaşlar odalıklar
Saraylar saraylılar
alaylar alaylılar

Damatlar paşalar sultanlar
kadın efendiler gözdeler
Valide sultanlar yanaşmalar
Balıklara altın yoksula dayak
Sürünen halkın sırtında
Sömüren ağalar bekçiler zaptiyeler
Bir de görsen İstanbul'u
İnsanlar Allahtan önce padişahın kulu
Yedikule'de zindanlar
Topkapı'da mezarlık
Gülhane'de has ahırlar
Fatih'te hacılar hocalar
sarıklar sakallılar
Devşirme kadınlar satılır Atpazarı'nda
Saraydan sürülmüş Gürcü gözdeler
Etmeydanı'nda
Bayazıt'ta görkemli hamamlar
natırlar tellaklar
Şehzadebaşı'nda Acemi Oğlanlar
Sultanahmed'de gelin hamamları
Düğünler törenler el etek öpmeler
Bir de görsen İstanbul'u.

GÖRÜNÜŞ

İnsan yarattığında vardır
Yaşamak suyun toprağı kucaklaması
Güneşin öpmesi yeşili
Bulutların ötesinden gelen mutluluk
Kanın sıcağında gövdeyi dolaşan
Bir dağ doruğunda
Işıkların söndüğü
Osmanlı'nın kendini unuttuğu gündü
İstanbul Boğazından geçerken yabancı donanmalar
Yıldız Sarayı'nda bilmem kaçıncı Çerkes odalık
Yatmışken doğum sancılarına
Padişah ürkek
Padişah yılgın

Doğacak şehzade için bilmem kaç pare top
Attırarak emecek kanını yoksul halkın
Derken esen yellerin getirdiği
Samsun sularında düşler görüldü

Ölüme susamış özgürlüğün dudakları
Bağımsızlık soluğu kesilmiş bir uçurum
Bulutlar azgın yellerin oyuncağı
Başı bir yana devrik Osmanlı
İznik çinisinde titreyen geçmiş özlemi
Kendinden uzak düşlere sarılı
Allah'ın gölgesi Padişah
Gündüz geceye büründü
Ay'ın etekleri Saray'ın bahçesinde
Sultanın yüzünden içerken suyu
"İnna fetehna" yazılı bayrak yerde süründü

Büyümek bir dağ doruğunca düşünceye
Özgürlüğe bağımsızlığa yayılmak güneş
örtüsünce sevecen güleç
Çitlembik bakışlı bebelerin geleceği
Devrimlerin atardamarında yaşamak umutlara

Suyun sesinde duygularını dinlemek özlemin
İnsan geleceğe uzayan bir asma
Düşünen üreten salkım salkım

Sen daha doğmayan çocuk
Ağırlığından çok borçludur gövden
Esip savuran bir yönetimden kalan
Karanlık inançların örtüsüne sarılı
Bileğinden kalın bir baskı yarınlara
Bir Gürcü yosmanın kucağında
Haremağalarının gizilgücü
Yasalarca bilinmeyen bir Osmanlı soyu
Sarayların sisli odalarında boğulan tutkular
Kadın altın yakut zümrüt gecenin mutluluğu
Sultanlar paşalar dimdik
Boynu vurulmuş bir tarihin ağılında
Eğik boyunlu şehzadeler
ölümü bekleyen gün açımları
Aç susuz yolsuz ışıksız Anadolu'dan
Toplanan vergiler tükenir odalıkların
iri kalçalarında
kalçalar oynak
kalçalar kıvrak
Saray Padişah bir de Allah'ın gölgesi

Akan Boğaz sularına karşı
Uyuyan yönetim dilenen hazine
Sürünen halk upuzun yerde
Nerden geldiği bilinmeyen buyruk
Beslenmiş iri göğüslerinin arasında
Bir yetkilinin ağzından çıkan
Karaman koyunundan yağlı kavurma
Özlem çeken bir dilim ekmeğe
Yüzyıllar boyunca soyulmuş Anadolu
Sultan sofralarında
Sisli lambaların arkasında
Sevişmeye yatkın kuştüyü yataklar
Bekleyen Çerkes gözdeler
Kıvranan tutkular içinde
Osmanlı'nın geleceği
İncecik parmağında Mısır Eyaleti'nden
Değerli bir yüzük
Uçkuru Dolmabahçe Sarayı

Sofralar gümüş takımlar
Som altın takılar
inci yakut elmas bilmem ne
Tepsiler siniler
bir tarih değen çiniler
Halılar kilimler Lahur'dan şallar
İşlenmiş sırmalı seccadeler
Bursa'da Manisa'da Edirne'de
boğulmuş küçük şehzadeler
Tabak kaşık bardak
insanlıktan uzak

Bir yanda süzgün gözlü odalıkların
Yerlerde sürünen eteklerinde takılar
babası bilinmeyen Osmanlı çocuklar
Boğuk sesler sürçen diller iniltiler
ninniler
Sabahı olmayan yorgun geceler
İnce beller düzgün bacaklar
İri kalçalarla yarışan taşkın göğüsler
ipekten yumuşak odalıklar oynaşlar
yanan gönüller dönen gözler
Erkeğe susamış taze sultanlar
Böyledir Osmanlı sarayları

Anadolu yoksullar ülkesi
Yolsuz susuz okulsuz
Hititlerden kalmış oyuklar konut
Tarih taşa işlenmiş bir umut

Kadın efendiler Valide Sultanlar mutlu
Gülnuş Şebsafa Pertevniyal Bezmialem
Daha nice sözcüklere bağlanmış oynaş
Tüysüz oğlanlar körpe kızlar

Anadolu kurak çatlamış toprağında
Dörtnala giden üzüntü
Güçsüz yorgun yıkılmış bıkmış insanlar
Otuzuna basmadan altmış görünen kadınlar
Yeni doğmuşlara kundak pöstekiler
Yapraktan samandan yataklar
güvelenmiş beşikler
Onbeşinde kırkı geçmiş gelinler
Yaşamın yoksulluğun yarattığı
Yaşamak ekmeği taştan çıkarmak
Tırnaklarıyla sökmek toprağı
Tükenmek gün batmadan önce
Sürünmek titrek ayaklar üzerinde

İSTANBUL

İstanbul'da Allah'ın gölgesi Padişah
Kızkulesi açıklarında demirleyen
düşman donanması karşısında
Kuma üstüne kuma gitmiş ellerini
iri göğüslerinin altında bağlamış
Bilmem kaçıncı Çerkes odalık gibi
yatak sırasını bekleyip susuyordu
Anadolu yüzyıllarca sömürülmüş
eti yenmiş kemiğine hırlanmış
Soylu topluluk canı dişinde
bağımsızlığı konuşuyordu
İstanbul ünlü görkemli kent

Bizans'tan dillere düşmüş adı
Padişah bir baykuş Topkapı Sarayı'nda
sonra Yıldız'da Boğaz'a karşı
kuşkular içinde
tedirgin
yarı çılgın
yarı bezgin
Çıkarından öte düşüncesi yok
süzgün kara gözlü yosmalar arasında
kaygılar korkular ürküntüler
Padişah tarihin kapısında korkuluk
suyu kurumuş eski bir pınar
utanmazlığın oylumunda
Esneyen ağaç uğultusu
adı Osmanlı

UYANIŞ

"Şalvarı şaltak Osmanlı
Eyeri kaltak Osmanlı
Ekende yok biçende yok
Yemede ortak Osmanlı"
Böyle yakılmıştı türküler Osmanlı'ya

Düşünmek yaratmaya yarını bugünden
Seslenmek gelecek kuşaklara
Çağların içinden akarak damlamak
Bilincin tavanından ışıyan güne
Eğitmek dünden yarınlara bakanları
Ananın memesinden emilen süt gibi
Yumuşak yeşeren otlarca diri

Düşünmek bugünden ışıklandırmak için
geleceğin aydınlarını
Petekten süzülen bal gibi yalın
sağlıklı güçlü yiğit
Sıyrılıp bağların yıpranmış törelerin
Baskısından kurtulmak geleneklere karşı
dimdik durmak devrimlerin
ışığında yorulmadan yürümek
Yoğurmak avuçlarında tanrısını
Yeni bir yol bulmak tarihin yaylımında
Yeni bir kılavuz uygarlığa yönelen

Karanlıklar ortasından fışkıran yalım
Bilincin ışıldayan etkisi

Düşünmek tükenmeyen bir doğuş
Yokluğun karşısında varlığın anıtı
Yaratılmadan yaratan insan
Kendince türeyen üreten
Sonradan anlamak yarattığına kul olmayı
Kendi canına kendi eliyle kıymayı
İşe yaramaz uçurumun başında

ben insanım demek
insan olmak
uçuruma sürüklenmemek
Düşünmek ulu bir dağdan inmek
çıkmak için daha yüce bir dağa
Çıkmazların ormanında yol bulmak aydınlığa
Yırtılan karanlığın oyuklarından fışkırmak
Beklenen güneşe doğru

İnsan evrenin görkemi
Varlığın bilinci
Düşünen yaşayan yaratan
dünden yarına uzanan

Düşünmek olgun ayvayı koparmak dalından
Çatlayan narı devşirmek yere düşürmeden
üretmek üşenmeden
Yürümek aydınlığa çekinmeden
Bütün kötülükler gizlidir karanlıkta
Yıldız Sarayı'nda bir Sultan
Yeryüzünde Allah'ın gölgesi
Çağlar boyunca yılmadan uyuyan

bir anlayıştan arta kalan
Titrek parmaklarında korkunun izleri
Kızkulesi'nin önünde demirli donanmaya
dikilmiş gözleri ürkek
korku kuşku derinlerde
Tüm belleğinde tükenmiş bir "ben"
Kaygını kendinden geleceğinden
yurdundan değil
Çevresinde yığınla yüzsüz alçak
hepsi birbirinden korkak
Tanrıyı kendinden önce unutmuş Sadrazam
İçi boş bir kabak kabuğu gibi paşalar
hepsi saraylı alaylı kalaylı
Ürkek titrek dudaklarında bir soru:
"Uyanan Anadolu"

Gürgen mantarını soymak dişleriyle
Yabayla kaşınmak sabana koşulmak öküzle
Yaşamak değirmen taşları arasında

Ezilmek ölmeden
etlerini yiyip kemiklerine hırlamak
Osmanlı geleneği geçmişten kalan
Hepsi insanlar için Saray uğruna

Eğik püsküllü fesli delikanlılar
Beyoğlu Beşiktaş Kandilli Çengelköy kıyıları
Yalılar konaklar kayıklar çektiriler
Çalgılar şarkılar şaraplar rakılar
hep Osmanlı
İslam'ı bilmeyen Şeyhulislam
Yasa duymayan kadılar
Kur'an görmemiş müftüler
Şeyhler pirler dervişler mürşidler müridler
Anlamadan okuyan
okumadan konuşan "ulema", imam, vaiz
hepsi Osmanlı

Sarıklar tesbihler kandiller mumlar
Gizli konak sofralarında saraylarda
Cuma gecelerinin tadına yatkın
Kaymaklı cevizli fıstıklı macunlu
tatlılar baklavalar sarmalar
güllaçlar sütlaçlar
Güzel kokulu sevecen yosmalar dipdiri
Arnavut Rum Ermeni Sırplı gözdeler

Tomurcuk kızlar tüysüz oğlanlar
Arap atlar altın sırmalı koşumlar,
takımlar takılar
Yaylılar saltanat arabaları
cuma selamlıkları
Padişah Halife
Canlı kanlı gencecik yumuşak oynak kıvrak
Işıyan yıldızlar gibi susamış gözler
Anlı sanlı güzeller beslemeler yamaklar
Hepsi Osmanlı

"Ayet"li şiirlerle süslü kadın hamamları
Altınlı gümüşlü nalınlar takunyalar
onlardan yükselen
şakırtılar
Kubbeleri çınlatan şarkılar gazeller kahkahalar
neyler udlar nısfiyeler kanunlar
rebaplar dümbelekler düdükler
tanburlar davullar
zurnalar
Salınan yürüyen açılan saçılan uzanan kadınlar

tellaklar natırlar
Sevgiyi sessizce haykıran gövdeler pırıl pırıl
Güzel kokuşlu sabunlar köpüklü sularda
Erimiş istekleri duyguları tutkuları taşıyan
Kaygan mermerler üzerinde yayılan
Gelişi gidişi bilinmeyen bir yaşam
Havuzlarda balıklara atılan altınlar
Yasaklar dayaklar sürgünler vurgunlar
Adaklar kazıklar hepsi Osmanlı

Bütün bu kargaşalar kaynaşmalar içinde
Bilinmeyen bir tarihin derinlerinden
birden bire yükselen
Edirne'den Van'a Samsun'dan Antalya'ya
Kanat vuruşlarıyla Osmanlı'ya korkular
salan beklenmeyen bir kartal
Tarihin örtüsünü yırtan Mustafa Kemal

GÜN DOĞARKEN

Yağmurdan şişen toprakça
Kabarmış yüreği yoksulun
Bir yudum aydınlığı özleminde
Buz kesilen özgürlüğün türküsü
Bir ezilmişliğin kurağında yüzyıllar
Gözlerinde birer düş çocukların ekmek
Harmanda seçilen buğdayın iyisi
Dersaadet yolunda
İçine dökülürdü dağların eriyen sulara
Karışan kanı bir su birikintisi
Yaşamak güneş sıcağından uzak
Boğaziçi'nde kokusu denize vuran

Görkemli sultan sofraları
Yalılar saraylar Boğaz'da
Açık pencereler birer burgaç
Anadolu'dan çalınan emeklere sarılmış
Atlas gelinlikler örtüler sergiler
Duygusuz sorumsuz vuran kıran
Etten tırnak yürekten can koparan
Ölen karışır toprağa
Bir yüktür ölüsü bile sultanların
Köylünün omuzlarında
Mezar anıt mevlit Kur'an
Susuz topraktan fışkıran dikenler gibi
Yirmidört saatinde günün okunan
Görmeyen duymayan tanrı
Gören duyan Mustafa Kemal.

YOKTU

Allah'ın gölgesi Padişah vardı
Tekke cami türbe zaviye medrese vardı
Sadrazam şeyhulislam kadı subaşı vardı
Anadolu, Rumeli, Fas, Cezayir, Tunus,
Irak, Suriye, Filistin, Yemen, Kırım vardı
"Ferman Padişahın dağlar bizimdir"
Diyen ozanları söyleten özgürlük yoktu
Kadınerkek eşitliği güvence birlik yoktu
Çalışan az yiyen çoktu
Sömürülen emek yadsınan değer
Başa vurulup elden alınan ekmek vardı
Padişah Gürcü Çerkes Sırp Arnavut
gözdeler odalıklar oynaşlar arasında
dünyadan uzak yaşardı
Saray gülerken Anadolu ağlardı
Mustafa Kemal yoktu.

GÖRMEK

Sultan görmedi
Düşman görmedi
Müslüman geçinen görmedi
Atatürk gördü

Derviş görmedi
Ermiş görmedi
Keşiş görmedi
Atatürk gördü

Sultan çıkar gördü
Manda yarar gördü
Düşman manda gördü
Atatürk görmedi

Atatürk baktı güneşe
güneşle Anadou'ya
Samsun'dan
Erzurum'dan
Sıvas'tan
Amasya'dan
Sonra gitti Ankara'ya
Atatürk baktı güvendiği ulusun gözleriyle
göğe suya karaya
Özgürlük
Bağımsızlık
Egemenlik gördü
Sessizce arkadaşlarına döndü
"Ya bağımsızlık ya ölüm" dedi

19 MAYIS

Samsun Karadeniz kıyılarında düz bir ildir
Amissos derler eskiler
Anadolu yerlilerince kurulan
Kızılırmak Yeşilırmak arası
Uzanır denize boylu boyunca
Pontos Roma Bizans derken
Türklerin eline geçiş
beşyüz yıldan uzun bir geçmiş
Biraz söylence biraz tarih
Biraz gerçek biraz düş
Süreç 19 Mayıs 1919'a gelmiş

Atatürk çıktığında Samsun'a
Bir tepsi baklava gibi üleşilmiş Anadolu
İngiliz Fransız İtalyan Yunan
Amerikan mandası kapımıza dayanan
Ot veren Sadrazam sulayan Sultan
Yeryüzünde Allah'ın gölgesi Padişah
Ellerinde kelepçe boynunda tasma
Özgürlüğü yasaklamış ulusuna
tanrı adına
Bir mandaya bırakılan ulus
Yıpranmış inancın sağladığı çıkar
yıkılmış evler sönmüş ocaklar
Sağılmayı mutluluk sayan insanlar

19 Mayıs 1919
Atatürk aydınlığında varoluş

YÜRÜMEK

Karaağaç yeşile döndüğünde dalına su yürüdü
Eğreltiler gülmeye başlayınca güneşe karşı
büyük kızılağaçların altında
Köklerine su yürüdü
Alageyik doğurunca yavrusunu
Çayırın yaprağından damarından emdiği
memelerine su yürüdü
Kızın tomurunca göğüsleri
Oğlanın sesi değişince
bıyıkları terleyince
beline su yürüdü

Erimeye dönünce dağların karı
Toprağın yüzü terleyip ağzı buğulanınca
Gelincikler başlar ya salınmaya
buğday tarlalarında
Kızartılar görürsün kızılcık dallarında
Asmalar açar avuçlarını büyümeye
Kirazlar vişneler ayvalar çiçeklenir
Akarsular bulanır dağların eteklerinde
Göller çalkanır yellerin üfürmesiyle
Yeşil başlarını kaldırır sazlar
Görürsün ortalığa su yürüdü

Bayrak dalgalanır mı Van'dan Edirne'ye
Kuşlar uçuyor mu maviliklerde
kadın erkek elele
Özgürlük bir türkü müdür dilinde gençlerin
Akı karadan seçiyor mu öğrenciler
bal yığarken arılar
durulmuş sular ışıklar
görünmeyen adımlarla
Atatürk gün doğmadan kalkıp
Damarda dolaşan kan gibi
Anadolu'ya yürüdü

Dağlar var ya dağlardan yüce
Tepelerinde karlar pırıl pırıl
Erir sıcağında Haziranın Temmuzun
Yükselir sesleri ağustosböceklerinin
Duyunca Allah'ın gölgesi Padişah
yüreğine korku yürüdü

ATATÜRK'ÜN DAĞI

Can oluğundan kan akıttım sulara
Yeşersin yazdan ileri
Uyansın kuşlardan önce
Açılsın iri bir nar gibi
devrimlere toprağım
Bir kucakta büyüsün
Bir memeden emsin çocuklar
Bir beşikte söylesin ninnilerini
genişlesin çağım
Yağmur güler yerler yeşil
Tomurursan sevgi tomur
Deşil ekinlere toprağım deşil

Bir yonga da canımdan al
Onar savaşta yıkılmış evleri
Isıtsın ateşsiz donanları kucağım
Mor menekşeyi gördün mü Van'dan İzmir'e
Bilir misin kokusunu vargitçiçeklerinin yaylada
Nasıl kıvrılır eğreltiler güzün sararır
Öksüz çocuklara döner kızılağaç dalları
Geyikler iner kuytulara titrek
Sarıdan söylenir günlerin türküsü
Karanlık uzar aydınlık kısalır
Orda yüce bir ışıldağım

Yaşarmış gözleri yurdumun
Bıçak saplamış yüreğine
koynunda büyüyenler
Kurşun yemiş ekmek yedirdiklerinden
Baktım bulutlar üstünden
Edirne'den Ağrı'ya
Can uğruna can verdim
Kan yoluna kan döktüm
Yakınlara yakın
Uzaklara uzağım

Ben Hitit
Ben Urartu
Ben Likya
Ben Frigya
Çağların en eskisinden en yenisine
Bütün sevecen yürekleri birbirine
Bağsız bağlayan bağım

Ben Anadolu kokuşlu bir mavide tütün
Geçmişten geleceğe
Kara yağmura yele sıcak
Büyüyen bir ocağım

Ben doruklarında güneşin dinlendiği
Eteklerinde akarsuların serinlediği
Korkak kurtlar çakallar uluyan
Dağlar üstünde bir dağım

BEN ANADOLU

Ben Mustafa Kemal
Bir tek çan değil
Tarla süren sapan
Ağaç kesen balta
Tahta biçen hızar
Demir döğen çekiç
Harman tarayan tırmık
Saman savuran yaba
Çayır biçen orak
Hamur yoğuran el
Duvar ören kerpiç
Öğüten değirmen
Çayırda tırpan
Yazı getiren güneş
Toprağa düşen yağmur
Yurdu koruyan er
ben bütün Anadolu

ATATÜRK ANADOLU'DUR

Bu yol bizim yolumuzdur
Geçmişten geleceğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Tohumdan çiçeğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Arıdan peteğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Doğadan gerçeğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Dilekten ereğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Kömürden çeliğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Elden emeğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Kadından erkeğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Küçükten büyüğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Kalemden tüfeğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Bilimden yükseğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Sevgiden yüreğe

Bu yol bizim yolumuzdur
Savaştan özgürlüğe
Bu yol bizim yolumuzdur
Bu yol Atatürk yoludur
Atatürk Anadolu'dur
....

ALAGEYİK NE DİYOR

Yürümek de bir dinlenmedir düşünmeye
Kırlangıç neden öğle sıcağında
Güneş göğü ikiye bölmüşken
söyler türküsünü
Giderir geceden biriken yorgunluğu
Atı kişnerken severim
eşinirken bir de
Tadına doyulmaz tayın oynaşırken
Sevmek sevişmek uyumak değil
Kim yatar gölgesinde yapraksız ağacın
Kim susuzluğunu giderir donmuş pınarda
Ağaç yeşile dönerken ağaçtır
Pınar kaynayınca çeker insanı

Kışın ölüdür kovan
Uzun sürer arının başağrıları

Dadaşı barda gör mahramayı sallarken
Karadenizliyi horonda bıçak oynarken
Van'dan İzmir'e yürüsün türküler
Adıyaman'dan Edirne'ye türküler oynasın

Nerelidir Aydın zeybeği
kaşık havası
çaydaçıra
Konya'nın ortasında "Silifkenin yoğurdu"
bunlar Anadolu kokuşlu türküler

Bel kıvırırken Akdeniz güzelleri
Bursa'dan köçekler köçekçeler
Zonguldak'ta kömür olmuşum kara ışın
Ereğli'de Karabük'te demirim
Rize'de çayı Giresun'un fındığı ben
Yağ olur gelirim Trabzon'dan
Sivas denince Pir Sultan ışığıyım
Bolu'da Köroğlu Kozan'da Dadaloğlu
derler adıma benim
Büyük bir kitaptır elinde yeryüzünün
Uygarlığın belleği Anadolu'yum

Gelsin bütün çocuksu düşler
Kurulsun yeryüzünde gök sofraları
Devler cinler periler
Çin Padişahı'nın kızı gelsin
Örsün örgüsünü sırça köşkünde
Kıskanç devanasının büyüleri
Yine koymasın yanına kimseyi
Yeter ki gitmesin Anadolu'dan
masalların en güzeli
Bizim olsun bizimle yatsın
Bizimle konuşsun yanımızda

Bütün söylenenler Atatürk'tü
Ericiyeş Sultandağı Palandöken Kop
Ağrı Küçükağrı Soğanlı Nemrud
Bursa'nın kışın ak yazın yeşil
başlık takınan Uludağ'ı
Bingöl Allahuekber Toroslar
bir de Kaçkar
Anadolu'nun tüm dağ doruklarından
Atatürk bakar
Dağlar dağlarla yarışırlar

KOPDAĞI

Trabzon'dan Erzurum'a yol gider
Ziganalar'dan öte
Bir dağ görürsün dağlar üstünde
Eteklerinde sarıçiçekler
Doruğu kubbe ovanın tepesinde
Bir yüzü Karadeniz bir yüzü Bingöl
Uzaktan uzağa büyür
daha da büyür
Çıkar kıvrıla kıvrıla doruğuna yol
Bele dolanan işlenmiş kuşak
Yerden göğe bir kuyu
Ağustos sıcağında bıçak gibi keser suyu

Yazın yeşil giyer kışın ak
Çık kocaman bir kadın göğsü gibi tepesinden
Kendini Anadolu'ya bırak

İKopdağı bir kapıdır
Karadeniz'den Doğu'ya
Kışın kapalı yazın açık
Kopdağı'nın neden "kop" olduğu bilinmez
Yüzbinlerce yılın üstünden geçen
yiğit bir dağdır
İnsan Anadolu'da kendini bildiğince
Kopdağı sağdır
Yüzü yağızdır gözleri mavi
Tarih söylemez onunla başlayan masalı

Daha doğmadan Musa
şarabın tadına varmadan İsa
Kopdağı'nın eteklerinde bilinmez atalarımız
Yazın güneş tanrısına adaklar sunardı
Niceler içmiş suyundan duymadığımız
Nice tanrılar tanrıçalar yazlamış
doruğunda
Yazın sıcağında kışın soğuğunda
Dize gelmeden yamaçlarında
"Onbinler"le Ksenophon

Bir türküdür bayırlarında yellerin
Söylediği yıl boyunca
bilinmeyeni bilinenden çok
Persler Romalılar Selçuklular Osmanlılar
Eriyen kar gibi tepesinden geçen ordular
Alageyik bakışlı Dadaş kızlarının
Düşlerini süsleyen karayağız çobanlar
Çökelek ekmek bir de soğuk su
yaylım yemeği
Sarıçiçekli çimenlerinde yaz uykusu
Bu dağın yamaçlarında kan
Sudan daha gür akmış bir zaman
Bir yanda Osmanlı bir yanda Çar ordusu
Bugün bile duyulur çiçeklerinde
buğulu kan kokusu
Anadolu'nun bu görkemli dağında
yaylasında
Kopdağı Atatürk'çe
Atatürk Kopdağınca yükselir

KARATAVUK

Bir karatavuk kalktı kızılcık dallarından
Yükseldi yükseldi döndü süzüldü
Baka kaldı birden öteki kuşlar
arkasından ötmediler daha
Dalgın bakışlarla çırptılar kanatlarını
uçtular uzun uzun yorulmadan
yönlerini birbirine sormadan
uçtular uçtular
karatavuğun ardınca
Bir ağaç gördüler uzaktan kaplamış dalları
çevreyi yaprakları sık
Güneş ışınları süzüyordu pırıl pırıl
ortalık çekilmiş tüm gölgeler
Kendi kendilerine sözsüz sessiz
karatavuk nereye gider dediler
Çok uzaklardaydı karatavuk
unutmuş kuş olduğunu
Uçuyordu yel yepelek duymadan yorgunluğu
uçtu karatavuk uçtu
sürü sürü kargalar gördü
boşlukta şaşkın dönen
uçuşan kara kargalar
Bağırdılar karatavuğa çınlayan seslerle
sordular nereye gittiğini böyle
durmadan dinlenmeden

Dedi ki karatavuk:
Ankara'da toplantı var
siz dangalaklar
Padişahın sofra artıklarıyla geçinmeyecek
bütün kuşlar
Emek ekmek özgürlük
Gak gak diye güldü kara kargalar
Padişahın sofrasından doyar
tüm insanlar
Bütün kara kargaların efendisi
yeryüzünde Allah'ın gölgesi
Buyruğu geçer taştan taşa
Padişahım çok yaşa
Karatavuk Ankara'ya vardı
bütün kuşların özgür olduğunu
anladı
Karakargalar İstanbul'a döndüler
Padişahın sıçanlarla toplantı
yaptığı gördüler
birer birer öldüler.

SAVAŞ BAŞLIYOR

Dağlar aşılmaz yüce
Çaylar geçilmez derin
Toprak çorak basılmaz
ne top
ne tüfek
ne giysi
Savaş kolay mı
Manda olmak en iyisi
Allah'ın gölgesi yüce Padişahın
tanrısal düşüncesi

Düşman gelir evi barkı yıka yıka
Düşman gelir ekinleri yaka yaka
Düşman gelir yeryüzünde Allah'ın gölgesi
yüce Padişahın buyruğuna baka baka
ne özgürlük
ne bağımsızlık
ne egemenlik
Yaşamak kolay mı
manda olmak en iyisi

Ne tıp vardı
Ne tüfek vardı
Ne giysi vardı
Ne özgürlük
Ne bağımsızlık
Ne egemenlik vardı
Yalnız Allah'ın gölgesi
Padişah vardı
onunla anlaşan düşman vardı
Düşman konuşurken Padişah susardı
Hepsinin karşısında dağlarca yükselen
Ulusuna güvenen
Dünyaya seslenen
Atatürk vardı
Ulus vardı
Anadolu vardı
Sonra Türkiye varoldu

SAKARYA

Savaşların en acısını gördüm
Kanların en kızılı karışmış suyuma
En sıcağı yiğit gövdelerden akan
Umutla karışan yarınlar için toprağa

Ben insanların en yücesini gördüm
Maviye çalan gözlerinde şimşekler vardı
Atından düşüp kaburgaları kırılan
Uyumayan yatmayan geleceğe çakıllı bakışları

Ben sevgilerin en güzelini gördüm
Canla besli kanla sulanmış iki gelincikti
Bir bayrak taşıyordu kırlarda
Polatlı tepelerinden Ankara'ya

Umut kokuşlu barış gülüşlüydü türküleri
Ben namluların en korkuncunu gördüm
Ölüm değil mutluluk için
özgürlük için
bağımsızlık için
insanlık için
Yalınlar saçıyordu derinleşen katılıklara
Açtı susuzdu çıplaktı genişti genişti yüreği
Susmayı biliyordu

Ben günlerin en mutlusunu yaşadım
23 Ağustosdu 13 Eylüldü yıl 1921'di
Pırıl pırıl akıyordu sularım
Yük yoktu sırtımda
Ağırlığından kurtulmuştum yaban çizmelerin
O günden bugüne değişmedi türkülerim
Gönlümce akar giderim
Geçmişten geleceğe

KINALI KUŞ

Afyon'dan Eskişehir'den uçurdular beni
Anamın gagasında daha yem vardı
Açtım susuzdum
Geçtim yine de
Dumlupınar'dan İnönüler'den
Sakarya'da gerildi kanatlarım
Kanla boyadılar teleklerimi
Yoruldum Atatürk dedim
Kocatepe'den İzmir'e vardım
Nerde bir insan yüreği kanasa
Nerde bir yoksul ağlasa
Sesini kanatlarımın altında duyardım

BÜYÜK

Çınarağacı büyüktür
Cevizağacı büyüktür
Gürgen büyüktür
Ölür gider
Atatürk büyüktür
Yaşar ölümden öte

Gökler derindir
Denizler derindir
Göller derindir
Ulaşır insan
Atatürk derindir
Varılmaz enginden öte

Tanrılar yücedir
Dağlar yücedir
Varılır bir gün
Atatürk yücedir
Varılmaz ondan öte

DOĞUM

Gök yorgan
Toprak döşek
Güneş ışığını kardı
Çağların kucağında
Atatürk vardı

Atatürk dağlarca durdu
Suyu güneşi toprağı yoğurdu
Suya baktı kan ol dedi
Toprağa döndü et kemik ol dedi
Güneşe yöneldi sıcaklık ol dedi
Bütün dedikleri bir bir oldu
Özgürlük Anadolu'da doğdu

BİRİNCİ KAMUTAY

23 Nisandı baharın güldüğünde
Dalların uçlarında türküler vardı
Tomurcuklara dönük özgürlük üstüne
Bir dut yaprağıyken Anadolu
açılmış yeşilinde kızılcıkların
İpekböceği kozasını ördü
Tarihin görmediğini
Atatürk gördü

Elinde bir bayrak vardı gelincik boyalı
Ağrı'dan Ankara'ya yürüyordu
Burada toplansın dedi bütün yürekler
Bir dille söylensin özlenen türkü

Sussun yeryüzünde Allah'ın gölgesi
Padişah sussun daha
Yürüsün ulusun buyruğu geleceğe
Sen
o varken Kamutay yoktu
Anadolu aç Sultan toktu
Ben
sen
o yok
Kamutay var
egemenlik ulusundur

CUMHURİYET

Güneş aydınlığını serdi
Bulut yağmurunu gönderdi
Toprağın buğulu koynunda
Uyuyan tohum uyandı
yeşerdi gülüşünce

Yemişe dönen ağaç
Güneşe bakan ayçiçeğine
gözlerini kırparak
Asmalarda tomuran üzümü. gösterdi
Yeni bir aydınlık geliyordu dağlara
Çamların eğreltilerin görmediği
Yaban fındıklarının altında dolaşan kekliğe
İmrenen yayla tavşanlarının duymadığı
Bir türkü söylerdi

Uzat bakışlarını dedi tavşancıla toy
Dinle sazlardan yükselen cıvıltıları
Bunlar dere kuşlarının türküleri geleceğe
Bilmediğin oylumlara yayılan
Kocatepe'den inen kartalın
kanat vuruşlarından
Afyon'a doğru giderdi

Günler dizilir aylar geçer
yürür tükenmeyen insan emeğine
dallardan süzülen ışık
Bitmeyen umut görmeyen sevgi

Yağmur yüklü bulut çatlamış toprağa
Bir ağızdır söylemeye susamış
Boş güğümlerle sıralanmış
Çeşme başında beklerdi

Birden bir bulut
Birden bir yağmur
Umutların gerçeğe dönüşü
uçuşu bilmeyen kuş
birden başlayan yükseğe uçuş
söyleyen diller açılır gözler
suskunluğun sese dönüşen gürleyişi
deliboran gibi dağlarda gezerdi

Ben sen o biz siz onlar
Elele gözgöze dizdize yüzyüze
Uzayan bir aydınlık
geleceği beklerdi
Ben yok
Sen yok
O yok
Biz varız
Biriz
Birliğiz
Bütünüz
Can kardaş insan
Kan kemik et
CUMHURİYET

ATATÜRKÇÜ OLMAK

Kopdağı dedi ki
ben dimdik duruyorum
Başımın üstünde Atatürk
Kimse geçemez benden

Ağrıdağı dedi ki
benden uludur Atatürk
Bulutlar aşamaz benden

Allahuekber dağları dedi ki
bakma yüceliğime
Atatürk uludur doruklarımdan
Kartal eteklerimden kalkar
Kuşlar uçamaz benden

Sübhandağı dedi ki
bana sığınmayın
Aldanmayın sözcüklere
Atatürk'e yaslandım
onun yüceliğinden gelir adım
Sular aşamaz benden

Uludağ dedi ki
güneşim Atatürk'le ısıtır
Karlar erimez benden

Anadolu dinledi bütün söylenenleri
Ağrı'dan Edirne ovasına
Ne bal demekle ağız bal olur balam
Ne Atatürkçüyüm demekle
Atatürkçü olur adam
Girmek istersen erdemin ışıdığı yola
Ermek istersen kutsallığın eşiğine
özün gibi bir er getir
içi dışı doğru ola

IŞIĞIN TÜRKÜSÜ

Çok karanlıktı yeryüzü
Kan kokardı göçebe çadırlarında kumlar
Diri gömülürdü doğan kız ise ilk çocuk
Kayadan ağaçtan yontulurdu tanrılar
Sonra binerlermiş insanların sırtına
Kadınlar erkeklerin tarlasıydı
Bir erkek tanık yerine geçerken iki kadın
Kertenkele yerler deveden süt sağarlardı
içer içirirlerdi

Oysa sen onbinlerce süngünün namlunun
Yaşamak isteyenlere susadığı yerde
Ekmek veren ellere bıçak çekenlerin
Kadını göbeğinin altından görenlerin
Dolaştıkları kurak bir ülkeydin

Bilinmeyen göklerde tanrılar vardı
Yeryüzünde Allah'ın gölgesi padişah
"Bismillah" çekerek insanları soyardı

Sen silkindin bir dağ doruğundan
eriyip inen kocaman
Kar kütükleri gibi bayırlara
Tuttun kulağından süngülerle gelen
Namlularla yürüyen ölümü
insanlarımıza doğru
Ezdin ayaklarının altında

Bir ses göklerin boşluğundan
"Ben inanç getirdim aldandım
Sen bir ulus yarattın yüceldin"

BİZ DİLİMİZDE VARIZ

Diller içinde dilimiz
Bir sıcak süt anamızdan emdiğimiz
Atatürk'ün söylediği bir utku
Dilimiz özümüz bağımsızlığımız

Bir Hitit oyası Alacahöyük'te
Bir Urartu yaşmağında kıyı
Çavuşkale'de
AnaTanrıça'nın başlığında yonca
Telepinu'nun elinde buğday başağı
Sakalında salkım üzüm
Ağrı'nın doruğunda kar
Kızılırmak'ta durgun akan su
Zapsuyu'nda köpüklü kızgın
Karadeniz'de yiğit kocaman dalgalar
Akdeniz'de sevişken bir güzel
Lidyalı
Frigyalı
Likyalı
Bergamalı
Dilimiz kimliğimiz

ÇANKAYA'DA BİR KELEBEK

Bir kelebek uçuştu Çankaya çiçeklerinde
Atatürk'ün kokusunu aldı
kanatlarında bir sızı vardı
Uçtu dolaştı bütün bahçeleri
AnıtKabir'e doğru
yorgun kanatlarında bir türkü
sessizliği çınlardı
Kocatepe'den Duatepe'ye karşı
"Ankara'nın taşına bak
Gözlerimin yaşına bak
Uyan Gazi Kemal uyan
Şu feleğin işine bak"

TÜKENİŞ

Altmışdört yıl akmış zamanın oluğundan
Ulusal egemenlik kütüğe yazılalı
O gün doğanlar bugün yaşlı
O günün yaşlılarından kalan yok
Bir kuşağın ardından öteki
Yeniden yana değil hepsi

Ne 19 Mayıs atılımı
Ne 23 Nisanın eski sevinci
Ne 30 Ağustos'da çeliğe su veren direnç
Ne 29 Ekim'de birliğinin yarattığı güç
Yer altından yürüyen bir gerilim
Aydınlığa bağımsızlığa özgürlüğe
yükselmeye karşı
Menemen olayından beri

"Siz isterseniz Halifeliği bile
getirirsiniz"
Diyebilen karabaşın biri
Oynak kalçaları üstünde yuvarlanan
iri bir bit gibi
Yapışmış özgürlüğün atardamarına
emerken ulusun kanını azgın
Ardından koşan sarsaklar dinciler sürüsünden
güç alarak çılgın
Bağırdı "gerisin geri
Ben varım ben birim
odunu aday göstersem seçtiririm"

ERLİK GÜNÜ

Bulutlar indi suya taşarken Anadolu
Doğudan batıya gökten süzülüp
Susamışlığı duyarken özgürlüğe
Dağların doruğundan güneş aydınlığı
Mavi yoğunlaşmanın ışığı gözlerinde
Bir yiğit büyüdü dağlarca
Dağlar yücelirken dizlerinde
Kılıç şakırtılarının söylediği
bir türküydü
Barışı bağımsızlığı düşünen insan
duygularınca yıkanmış
Sevgilerin sıcağında ışık kokuşlu

Bir karakarınca kaldırıp başını
Göklere seslendi
ben de varım yeryüzünde dedi
Atatürk var olduğunca burdayım

Geyik karaçamların içinden süzüldü
yaylımlara kırların alaca
bağımsızlığına varınca
Özgürüm kurttan arslandan öte
Atatürk bayrağı dalgalanınca

Bir ayı fırlayıp ininden
çok acılar çektim dedi
Osmanlı'nın elinden
Oynattılar, bir çingenenin ipine bağlattılar
konak önlerinde gezdirdiler sattılar
Apıl apıl yürüyen
dağı taşı gören

Allah'ın gölgesi Padişah'tan
ürken sevecen bir ayı
Ne bilsin İstanbul'da Boğaz'ın
ışıyan sularına bakan
Dolmabahçe Sarayı
Dedi ki gülerek
"bana sığınır özgürlüğün
barışın tadını bilmeyen"
Geçmişe güvenen güneyden gelen

Atmaca dedi ki kuşlara
"uçun yeterince kanatlarınızın gücü
korkmayın ürkmeyin benden koruyun
Bundan sonra beni siz
Aydınlığa karanlığı yeğleyenden"

Üzülen karga dedi ki
"utanırım kara giysilere bürünen
bana benzemek isteyenden"
Oturmadı daha yumurtalarının üstüne
Kara olmasın benim gibi yavrularım diye

Kara karga utanmış
Kara kargaya benzeyen
kara giyimli insan utanmamış
Padişah
odalık
sadrazam
şeyhulislam
utanmamış

KARAYILAN

Bir akşam kararırken gölgeleri
ışıyan suların
Çalılar arasından geçerken
ürkek bahar böcekleri
Çatlıyordu toprağın derisi
Umutların kurşuna dizildiği yerde
Karların eriyen örtüsünden
Fışkırırken doğanın sıcaklığı
Bir karayılan kış boyunca uyuyan
Yavaş yavaş sökerken yumağını
Bir Şaman sarığı gibi başından
Uzandı
gerindi
esnedi
tısladı

"Padişahım çok yaşa
senin gücünle daldım kış uykusuna
senin buyruğunla kıvırıp kuyruğumu
salladım aydınlığa doğru
ben yılanım sen Padişah
ben Adem'le Havva'nın canına okuyan
sen Türk ulusunun
ben yılan
sen Sultan
dön korkma
bir bana bak da
kendinden utan
ey Allah'ın gölgesi Ulu Hakan"

DUMAN

Yoğun bir duman
İstanbul'dan Anadolu'ya yayılan
Bir mandanın yumuşak özlemiyle
Anadolu yaylıınlarında dolaşmaya
Gözcüler, korucular sığırtmaçlar
Padişahtan "fermanlı"
Sadrazam halkın alın teriyle
silmiş kanlı ellerini
Gözlerinde doyumsuzluğun izleri
Yüzyıllarca sömürülmüş bir toprağa
bakmanın tutkusuyla kabarmış

Yüreğinde tüm duygular azgın
dinmeyen bir açlık
Emdikçe halkın kanını
emeğiyle karıştırarak
bir yılan gibi kıvrılan
Utanmayan bir Sultan
damadı Sadrazam
kulu hırsız Şeyhulislam
Yüzyıllarca akmış yoksul Anadolu'nun emeği
Kabe örtüsü diye kum çöllerine
Bir yasa kara kitap
çöle özgü bir dil
bir kural
Ekşimiş "zemzem" kokuşlu
bir inanç sevgiden uzak
emeğe kurulmuş bir tuzak
Anadolu

Unutulmuşluğun, bırakılmışın içinde bir toprak, yüreğinden çıkan sular denizlere akarak eriyordu yurdum yaprak yaprak, kimsesiz, yoksul, düşkün, bakımsız, öksüz bir ülke Anadolu. Yılın altı ayında dağları kar, pınarları donmuş, yolsuz, ışıksız, okulsuz, bakımsız Anadolu. Adı yalnız vergi defterlerinde geçen, çalıştığını Saraylılara yediren, sömürmeyi bilmeden sömürülen, eti yenilip kemiklerine hırlaşılan, savaşlarda ölen, hekim görmeyen, ilaç bilmeyen, soğukta titreyen, sıcakta terleyen Anadolu. Akarsuların kıyılarında kuraktan çatlayan toprak, kavrulmuş tarlalar, tezekle ısınan çadırlar, eşeğin sıcağından ısınan kadınlar, yarısı doğarken ölen çocuklar, aç, çıplak, yirmisinde kırkını geçmiş görünen kadınlar, ondördünde kuma üstüne kuma giden solgun yüzlü kızlar ülkesi Anadolu.

Saraylar, Saraylılar, Sultanlar, gözdeler, oynaşlar İstanbul'da, Padişahlar, doymayan Paşalar, altınlıelmaslı takımlarla donanmış atlar, Arabistan çıkışlı seçme kısraklar, Saltanat arabaları, Cuma Selamlıkları, dalkavuk ozanlar, yardakçı yazarlar, haremağaları, Boğaz'da saltanat kayıkları, ışıklı dalgalar, mumlarla donatılmış yatırlar, anılmayan şehitler, unutulmuş yiğitler, gaziler, erenler ermişler, ermemişler, Allah demekten başka söz bilmeyen ağızlar İstanbul.

"Padişahım çok yaşa", sen tanrının yeryüzünde gölgesi, kuş sütü kuru üzümle donanmış sofralar, tatlılar, içkiler, helvalar, şerbetler, kahveler, çaylar, Hindistan'dan getirilmiş baharat, kokular, "kuvvet macunları" şehzadeler, yemekler İstanbul.

Ölüm, sürünmek, titremek, ürpermek, kömür, odun, bal, yağ, peynir, un, ekin, sürünmek, "Allah" adından başka sığınak bilmeyen Anadolu.

İnsanlar var birbirini görmeyen, bilmeyen, sesini duymayan, birbirine yakın, birbirine yoldaş, birbiriyle yurttaş, birbirine yabancı, birbirinden uzak, üstünde gök, altında toprak, bilmeden yaşayan, anlamadan gören insanlar.

Kadınlar var doğuran, büyüten, askere gönderen, analar oğullarının gittikleri yerleri bilmeyen, ölüsünü bile çürüyüp yok olduktan sonra duyan, bunlar kadın, bunlar ana, bunlar kardeş, yenge, belli bir soydan, ancak soyunu sormayan, bir tırtıl gibi yaşayan.

Kadınlar var üreten tüketmeyen, yediren yemeyen, seven sevilmeyen kadınlar, bunlar ana, bunlar yenge, bunlar kardeş, bunlar emek, bunlar acıyla yaşayan, yaşamayı sürünmek sayan, küçümsenen, dövülen, sövülen, yerilen, hepsi bir uçtan bir uca, yerden göğe, denizden karaya Anadolu.

Dağlar var, bütün karlarla kaplı, yalnız yabancı haritalarda görülür adı, Padişah bilmez, Sultan bilmez, yalnız ağa bilir, vergi ayında ağanın adamları gelir, kaşlar çatık, yüzler asık, elde kızılcık değneği, sözde görevli, ulus adına, padişah adına, odalıklar-gözdeler, oynaşlar adına, bir uçtan bir uca Anadolu.

Yaylımlar var koyunlar için, sığırlar için, köylü besler, ağa sayar, seçer, seçilenler Saray'a gider, Padişah tanrının yeryüzünde gölgesi, uludan ulu, yüceden yüce, hepsi Anadolu.

DENİZ KIYISINDA

Gün doğmadan indim deniz kıyısına
Hışırdıyordu dalgalar
Çalılar arasında süzülen yılan gibi
Görünmeyen
Bakındım çevreme salınan ağaç dallarında
Günün mum ışığında parlayan ışınları
Uyanan doğanın sessiz türküsünü söylüyordu
Bulanıklığın aydınlığına
Denizle göğün birleştiği yerden
Geliyordu alacakaranlığı yaran bir yolcu
Sessizliğe bürünmüş durgun bakışlarında
Yoğunlaşan düşüncelerin izleri

Birden geçmiş yıllara taşındım olduğum yerde
Samsun uyandı denize çakılmış gözlerimde
Bölünmüş Anadolumun güneş vurmamış dağlarına
Gecenin örtüsünü kaldıran
Umut çok uzaklarda
Umut gövdenin sıcağından daha yakın
Silindi karşımda gölgeler
Çekildi karanlığın etekleri kıyıdan
Göründü güneşin yarı kızıl yüzü
Kuşlar uçuştu dallardan sesler yükseldi
Güneşle uyandım
Atatürk'ü anımsadım.

YEDİVEREN

Bir gün erken uyandı yediveren
Seslendi güneşe
emdiğim ışığındır
giydiğim aydınlığın
sen gidince görünmez giysilerim
karanlığı dokunamaz kokularıma
baskın gecelerin
Atatürk güldükçe sende
genişler oylumlar yaylalar
Padişahtan öte yükselir
ovalar dağlar birden
kaldırınca başını
çakır doğan göklere

Mavileşir gözlerinde sular
altıyüz yıl karanlığa gömülen
Sen günlerin yeni doğan çocuğu
dağlara çıkınca göreceksin
ne yücedir Atatürk
kurtlar çakallar ulur eteklerinde
böğürür ağaçlarda fırtınalar
Güneş çekilirken doğar geceye
kötünün kıvancı
alçağın örtüsüdür karanlık
çöle iner tanrının elçileri
verimsiz toprağı sever acı
korkunun parmakları gezinir sırtında
kanatları yolunmuş kuşkunun
Yediveren gülmeden önce
ağlıyordu tüm çiçekler
Atatürksüz yaylımlarda
Padişahın pençeresinde

SARI ÇİÇEK

Sarı çiçek toprağı sevdi
Güneşi görünce çözüldü dili
Uzayan aydınlığın ardından
yükseldi mavi boşluğa
yeşilden öte bir türkü
Sarı çiçek uyanınca derin uykusundan
Kocatepe'de güldü
Dağlar yüksektir ovalardan
Eriyen karlar soğuktur ağustos sularından
Isınır sevginin ellerinde
buzların en katısı

Sakarya'da kan kokuşlu
yeşeren otların beslediği çayırlar
yeni düşüncelerdir yerden fışkıran
özgün buluşlar orman denizi
devrimlerin dallarında tüneyen
ay ışığından içmiş geceler
bir umut ırmağı biriken
Sevginin çılgın çetesi bir uçurtma geleceğe
Atatürk çocuğunun ellerinde
yükselen tutku bağımsızlığa
İnsan özgür
insan saygın
insan yaratan

Bütün dillerin üstünde yükselen ışıldak
tüm değerlerin süzgeci
doğan günün önünde
bugünden ileri
yarından geri
Uygarlık insanın üreten elleri.

Boğaz'a bakıyordu suskun ağızları
Kızkulesi yanında topların
gözkırpar Yıldız'a geceden
Bilinmeyen yarınlara yönelik umutlar gebe
kara düşüncelerin çayırında
kaçmayı tasarlayan Sultan
İliklerinde kızgın demir sıcaklığı
gülecek bütün ağlayanlar
gül kokularının yayıldığı
umudun günaçımında mutlu
Sen acılarını düğümleyen kadın
mermi taşıyan çıplak omuzlarında
özgürlüğün türküsünü bileyen emeğin
şimdilerde suskun
şimdilerde yorgun
Açılacak günden önce tutsaklığın
boğulmuş sesinde
yoğunlaşan sarı çiçek
Arınması gerekir paslı yüreklerin
Sonra düşünceler üreten geliştiren
derinlere sinmiş görüşler

Yürür eklenerek birbirine
aydınlığı devrimlerin
günden hızlı yıldızdan atak
adımlar ilerlerde
Sen Atatürk doğuda batıda kartal
tüm saldırganlara karşı
dimdik Mustafa Kemal

DURUM

Bir uzun yol karanlık
geçmişin geleceğe göründüğü
Ağaçlar çiçekler yabancının
Özgürlük yok otlarda
çayırlar tutulmuş bilinmeyen
Bizim değil yollar ormanlar denizler
Kuşların kesilmiş ötüşleri
İçi boşalmış insanlığın dil suskun
Top tüfek kılıç bomba
Elele sömürü tutsaklık
konuşmayan egemenlik
buyuran acımasız güç
İslam adına kan ağıt soygun

Tanrının gölgesi Britanya kölesi
Ölen Türk yaşayan sömürgen
Düşünen düşman uygulayan Müslüman
Çalışan yoksul yiyen vurguncu
Anadolu Sultan'ın bilmediği ülke
Tükenmeyen ekin yığınları
çalışmayana vergi
çalışandan alınan emek
Bal tereyağı buğday arpa peynir
tüm yeşilller yemeklik
yoksula bir dilim ekmek
sömürgen Sultan'a harman
Saraylılar oynaşlar gözdeler
devşirmeler dönmeler
paşalar padişahlar
yüzyıllarca beslenen
Sen ipsiz bağlanmış Anadolu
tanrıdan önce Padişah kulu
Çalış sorma karışma kaçırma
Yeme yedir
Giyme giydir
Dilini tut
"Allah" deyip
kendini avut
Yaşamak diken üstünde
bıçak sırtında
çürümek
toprak üstünde

ATATÜRK'ÜN KARTALI

Ben iki İnönü gördüm
bir Dumlupınar
Sakarya'ya vardığımda kızardı sular
İstanbul'da Sultan manda diyordu
Saraylılar ardınca gidiyordu
Damatlar yaverler Şeyhulislam
türküler "tek yol islam"
Altıyüz yıl Anadolu'nun kanı
Arabistan çöllerinde akmış
ağlayan aç kalan çok
acıyan koruyan yok

Ben Van'dan Edirne'ye
Artvin'den Antalya'ya uçtum
kan gördüm ölü gördüm
Açlar çıplaklar ayakta sürünenler
çırpınan inleyen
direnen insanlar gördüm
Halktan özge yurtsever görmedim
Saraylarda konaklarda
binlerce düşünmeyen yalnızca yiyen
doymayan sömüren
Anadolu'da bir Mustafa Kemal'di
ulusu ülkeyi insanı düşünen
Padişah kullarının gözünde
"hain"di özgürlük isteyen
halkı kurtuluşu seven.

ÇETELER

Trabzon'dan öte bir ilçe vardır
Halkı çalışkan kimi çağdaş kimi çağdışı
Kimini gurbet kiminin soygundur işi
Maçka derler adına
Çoğu Hıristiyandı yerlilerinin
Rum değil Yunan değil
Roma yurttaşı demektir Rum dediğimiz
Tereyağı peynir odun kömür mısır üretir
altı ay. çalışır en çalışkanı
erkekler kahvede kadınlar köyde
tarla çayır ahır ekin odun çocuk
kadınlara vergi yük taşımak

Erkekler oyun bilir domino altmışaltı pişpirik
biraz okumuşlar aznif prafa oynar
düğünlerde rakı içer tabanca atar
Uzun yıllar çeteler gezerdi dağlarında
Maçka'nın
Başlarında Metropolit Yunanistan uşağı
Rum Ermeni
Yürümezdi Padişah'ın buyruğu
Şeyhulislam fetvası
Metropolit hepsinden ileri
Tanzimat'tan beri
Osmanlı paşalar vali göstermelik
yalnız vergi toplamaya yatkın
Santa denen bir köy Araklı'den yukarı
Orda soyardı Hrisantos çetesi
Bayburtlu müslümanları
Sultan'da ses yoktu son evrelerde
Mustafa Kemal geldi
kuruldu düzen

MERYEMANA DERESİ

Meryemana bir manastır Maçka'da
Ortaçağdan kalma kutsal sayılan bir yer
Ayavarvara'dan biraz yukarda kayanın
oyuğunda güneşe bakar
Anılır adıyla önünden akan dere
Uzak yaylalardan
karaçam ormanlarından
iner kıvrıla kıvrıla
nice söylenceler bilir söylemez
Bahar başlarında kudurur köpürür
çamurları götürür Karadenize
Yazın bile soğuktur suyu

Kuruluş'tan önce sığınaktı
Hrisantos çetelerine
Santa köylerinden gelir kaldırırlardı
müslümanların koyun sürülerini
Sesli Kayalar'ın dibinde keser kavurma yapar
gönderirlerdi Mavri Mira
Etniki Heterya çetelerine
Ruslar gelince Maçka'ya 1916'da
azmış çeteler Rum Ermeni
doğradılar önüne geleni
Müslümanlar korkardı, Sultan'un sesi çıkmazdı
Çok ocak söndürdüler
çok cana kıydılar acımasız
Atatürk gelince değişti durum
dağıldı çeteler
ne Ermeni kaldı ne Rum
Bugün bu dere köylerinde oturanlar
Atatürk'e Cumhuriyet'e karşı çıkarlar

ATATÜRK

Kocatepe'den Afyon ovasına baktığı gibi
Baktı Çankaya'dan Anadolu'ya
Türban çekilmiş özgürlüğün üstüne
Karşı çıkmış ulusal özgürlüğe
özgürlük verdiği kızlar kadınlar
Türk Dil Kurumu yok
Türk Tarih Kurumu yok
Tekkeler açık
Türbeler açık
Devrim kurumları kapalı
İmam Hatip Okulları var
Kur'an Kursları var
gizli açık

Bütün okullarda din dersleri
Yeşil sarıklılar
Kara sakallılar
Kara çarşaflılar özgür
Devrimler devrimciler yasaklı
Güç kaynakları beş salak sarsak sırmalı

Kamutay'da cami
Üniversitelerde cami
Her yurttaşın dışarıya bilmem kaç milyon
dolar birikmiş borcu var

Nerde bu paralar
Padişah güçlü bilinmezlerde
Şapka giymemek için Mısır'a kaçan
"Bunu benden işitin ben ki evet Arnavud'um"
Diyen Arab'ı Türk'ten üstün
Dini bağımsızlıktan yüce sayan
Bir soysuz ozan
Yobazın ardında yürüyen sürü
daha da güçlü

Doldu mavi gözleri Atatürk'ün
Döndü AnıtKabir'e
inmek istedi daha derinlere
Sessizce çevirdi gözlerini Sakarya'ya
"Ulusal bayramlarda daha gelmeyin
yanıma istemem" dedi.

UZAĞI GÖRMEK

Yakını görmeyen uzağı göremez, bir damla suda bir deniz derinliğini düşünemeyen dalgalarla çalkalanan denizin gizemlerini anlayamaz. Yanında duran kişiye bakarken dışsal biçimin büyüsüne kapılan kimse aydınlığın tadına varamaz. Aydınlık yüzeysel değil derinlere inen bir yansımadır, bilen bilir, gören kavrar gerçeği.

Yaşamsal gerçek yaşamın içindedir, dışa vuran yansımanın özünde insanı niteleyen bir gizem vardır, bu düş değil ışıkla yoğunlaşan gerçektir. Yakına bakmayı bilmeyen uzağı görmeyi beceremez. Güneşe bakma, gözlerin kamaşır, onun aydınlığında yürümeyi öğren, karanlıklara sığınma kendinden uzaklaşırsın, ay ışığı güzeldir ancak kendinin değil, başka bir kaynaktan yansımadır. Başarısız insan anlamsız bir yanılmadır, kendi varlığının dışına bakmayı görme sanır.

Işık düştüğü alanı aydınlatır, sıcaklık yüzden derine iner. Büyük aydın büyük sıcaklığı olandır. Taştan, tuğladan yapılmış ev güvenilir değildir. En güvenli ev sağlam düşüncelerle kurulandır, aydın kişi böyle bir evde oturandır.

Gökler mavi değildir, mavilik engin boşluğun etkisidir, deniz mavi değildir, mavilik onun derinliğinden gelir. Suyu içmeyi bilen suda boğulmaz, bakın balıklar neden boğulmuyor. Denizin yüzeyinde kalmak yüzmeyi bilmektir, derinlere dalmak derinliğin özünü öğrenmek istemektir. Güzeli sevmek önemli değil, önemli olan güzeli yaratmaktır.

Evren yaratılmış, yoktan var edilmiş değil, varlığı bizde yaratma düşüncesi uyandırdığı içindir. Ağaca çıkarken ineceğini

düşünmeyen düşer, kalkmayı bilmeyen yıkılır, uzak yollara ışıksız giden başkalarından ışıldak isteme gereğinde kalır.

Gürgen denen ağaç uludur, eğreltiotu ıslak yerde bittiğinden yaşamı kısa sürer, yazdan yaza kendini yeniler. Değişmez düşüncelere sağlanan, olduğu yerde kaldığını anlayamaz. İnsan sıkıntılarını başından atmak için tanrıyı yaratmış, sonra onun buyruğu altına girerek özgürlüğünü yitirmiş. İnsan yarattığının kulu olduğu sürece kendinde değildir, başarı yarattığını yıkmada, yıkılana güçlü bir tekme atmadadır.

Ayva sarıdır, nar kızıldır, yağmur bulutu karadır, öyle görünür. Görmek kavramak değilse yanılmadır.

Başında ağırlık varsa yüreğinde kök salmış demektir, önce yüreğini yararsız köklerden, bitkilerden arındır, verimli bir tarla durumuna getir, sonra ekinini ekiver. Toprağa güven, sen de topraktan geldin, yine toprağa gideceksin. Dinlerin dediğine kanma, kendini kandırırsın. Tanrı, kendini yaratan, insandan bıkmış, almış başını gitmiş, onun ardında koşma, o senden kaçıyor, kaçanı tedirgin etme.

Duvarın deliğinden bir kertenkele çıktı, insanı görünce ödü patladı, çıktığı deliğe girdi. Oysa insanda bu olanak yoktur. İnsan kendi kendini yontan bir keserdir. Düşünmeyi beceremeyen bir yeldir, boşlukta eser, kışın üşütür, yazın serinletir.

Toplum düşünmeyi bilmeyen, yaratamayan bireylerle dolup taşarsa dibi delik kovaya benzer, üstten dökülen alttan çıkar. Olgun kişi kova değildir, verimli topraktır. Uzağa bakma yakınındadır, derin düşünceyi toprağın yüreğine kök salan ağaçtan öğren.

Kökleri toprağın derinlerine inen ağacı yeller deviremez. Düşünsel kökleri yüzeysel olan insan üfürünce devrilir. Dine sarılmak kurumuş çam odunu gibi yanılmaktadır.

Önce insan ol, sonra çevrendekilere bak, hayvanları daha kolayca tanırsın. Hayvan deyip geçme, nice hayvan vardır insana baktıkça utanır, nice insan vardır hayvanlaştıkça utanmaz. Odun yararlıdır, dincinin elinde değnek olur, ustanın elinde yararlı bir araca dönüşür.

Kişi araç değildir, kişilik kazanmak amaçtır, erektir, yoz kişi içi boşalmış, ekşimiş karpuza benzer, kendi delidir, başkalarını

yönetmeye kalkışır. Bütün yöneticiler kendi kendilerini kandırma yarışına girmiş acınası yaratıklardır.

Atatürk, Cumhuriyet yönetimini kurarken önce çevresine bakmış, bakınmış, kimin yararlı, kimin yararsız olabileceğini düşünmüş, çok sağlıklı bir ayıklamaya koyulmuş, iyiyi kötüden, kalıcıyı geçiciden ayırmış, hep susmuş, düşünmüş, sonra tasarladığı çatıyı kurmuş.

Cumhuriyet bir çatıdır, aydını, ilericiyi, devrimciyi, özgürlüğü, bağımsızlığı kapsar. Başkalarının çıkarı için yasa çıkarmak bindiği dalı kesmektir. Birey için yasa çıkarılmaz, yasa toplum içindir, yararı insanlık için düşünülür. Yöneticinin kötüsü kendini toplumun önünde görendir. Yaşlanmak paslanmaktır. Düşünmeyi bilen kişi, yaşlandığını, yerini gençlere bırakmanın gerektiğini kavrayandır.

Koltuk çekicidir, ancak yüceltici değildir. Gücünü oturduğu koltuktan alan kişi tutkularının tutsağıdır. Yaşlılık yaratmaya, üretmeye engel değildir. Yaşlanınca kıyıya çekilmek tükenmektir, ancak başkalarını yönetmeye kalkışmak da kendi anlamsızlığının ağırlığı altında ezilmektir. Sen nerdesin ey genç düşünür?

Düşmek olasıdır, ancak kendi düşünceleriyle, davranışlarıyla düşen kişi acınasıdır, onu kaldırmak bile daha kötü bir düşmeye olanak sağlamaktır. Kalkmasını bilmeyen düşer.

En başarılı yol yıkılması gerekenin yanına götürendir, yıkılması gerekeni ayakta tutmaya çalışmak yıkımın gümbürtüsünü çoğaltmak içindir. Güçsüz, yetersiz kişi başkalarına sığınandır. En güçlü dayanak verimli düşüncedir, yaratıcı eğilimdir.

Bilge kişi önüne bakandır, önüne bakmayı bilen yükselmeyi başarır. Önünü göremeyen kendini de göremez. İnsanın kendisine başkalarının gözüyle bakması yıkımdır. Bütün yıkılanlar hep başkalarına bakmaya alışanlardır. Aykırı bulduğu düşünceye, yaşamsal eylemlerine uymayan davranışlara girişmek alçalmaktır. Özgürlük alçaklara alçalma olanağı sağlamak değildir. Kötüyü savunma özgürlüğü yozlaştırmaktır. Büyüklük kendinden önce içinde yaşadığı toplumu yüceltmeye, ilerletmeye çalışmakla sağlanır. Toplumdan önce kendini düşünmek toplumu yıkmak için en uygun ortamı beklemektir.

Atatürk kendini değil toplumu savundu, ulusu düşündü, böy-

lece büyüdü. Ona karşı çıkanlar kendilerini savundular, yıkıldılar, ufaldılar.

Ey genç, eskiyi bırak yeniye yaklaş, eskiden kaçın Atatürk'e sığın, bunun karşıtını yaparsan kendinden olursun, tanrıya değil kendi istencinin ilerletici, geliştirici gücüne sığın, Atatürk'ü izle.

AĞRI'NIN KARLARI

Karlarla kaplıdır Ağrı'nın dorukları
Böyledir insanoğlu göreli beri
Önce güneş vurur ışıldar
Sonra ince boz bir bulut
dolaşır tepesinde büyür
iner yavaş yavaş alçaklarına
Yayılır Küçük Ağrı'ya doğru
Soğur çevresinde yamaçlar,
Kartallar bile uçamaz doruğundan
Yerleşmiş engin ovanın ortasına
Çömelmiş geniş kalçalı doğurgan
bir kadın gibi görkemli

Ararat derlermiş eskiden adına
Osmanlı'dan beri Ağrı'dır
Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bir şiirinde
Geçer adı Cevdet Sunay'la
Bilmem hangi yılda hangi ayda
Türk Bayrağı dikmişler Ağrı'ya
Biri Binbaşı biri Teğmen
iki subay
Ben Ağrı'yı gördüğümde karlar erirdi
sular akardı eteklerinden
Atatürk'e benzettim duruşunu
yüzyıllarca dimdik eğilmeyen
Bir kuş olmak gelmiş içimden
Uçsam Ağrı'dan Edirne'ye
Konsan kubbesine Selimiye'nin
Atatürk diye çırpsam kanatlarımı
Gündüze çevirsem geceleri
Karanlığı gagalasam
Cumhuriyet desem dağlara.

DEĞİRMEN

Osmanlılar en büyük değirmeni kurdular
Ekinlerin bire bin verdiği Anadolu'da
Köprüsüz yollarda
ışıksız kuş uçmaz ovalarda
Yalnız güneşti yazın insanları ısıtan
kışın donduran soğuktan
Bir değirmen öğütülen insanlar
acımasız yönetimler
ağalar
paşalar
işbaşında

Uyanan yürüyen Avrupa
duran uyuyan Osmanlı
Yalnız kazandığı savaşlarda anlı sanlı
Ferman dağlardan yüce
Padişah dağlardan ulu
Böyle bulunmuş yüzyıllar boyu
halkı soymanın kutsal yolu
Bir değirmen suyu halkın alın teri
susuz öğüten
karşılığı verilmeyen
sorulmayan emekleri
Değirmenin kapısında bekleyen
umut çuvalları sırtlarında boş
emek yüklenen ekmek isteyen
çocuklar yalın ayak
beli bükük kadınlar çıplak
Osmanlı görkemli saltanat arabalarında
Osmanlı paşaları parlak
oynaşlar birbirinden oynak
Anadolu'da kurtuluş, egemenlik
diye çırpınan halk
karşısında Padişah ordusu
bir de Şeyhulislam
Erzurum-Sivas-Amasya toplantıları
bütün sanları söküp atmış
kanatlarında egemenlik taşıyan
bir kartal
Ağrı'dan Edirne'ye
uzanan mavi göklerde korkusuz
Mustafa Kemal

PENCERE YAYINLARI

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU'NUN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN KİTAPLARI

ANILAR
ÖĞRENCİLER (Gençlik Anıları)
ANADOLU GERÇEĞİ
GÜLEN ANADOLU
UYGARLIĞIN IŞILDAKLARI
ORTAÇAĞ FELSEFESİ
BİLGELERİN DİLİNDEN
FELSEFE YAZILARI
ÇAĞIMIZIN ÇEVRİNTİLERİ
TOPLUM SARSINTILARI
DİLİN KAPISI
DİLİN KEMİĞİ
İSLAMIN ÇÖKÜŞÜ
GÜNÜMÜZDE ALEVİLİK / SORUNLARI-İLKELERİ-GELİŞİMİ
GELİN CANLAR SÖYLEŞELİM
YOKSUL ÖZDEYİŞLERİ - EĞLENCE SÖZLÜĞÜ
FELSEFE AÇISINDAN 12 EYLÜL DİN BOŞLUĞUN EGEMENLİĞİ
İSLAMDA BÖLÜNMELER ÇELİŞMELER
MAÇKA
UYANIŞ
ATATÜRK ANADOLUDUR
İRAN EDEBİYATI
OSMANLI'DAN CUMHURİYETE TÜRK KADINI
TAŞOLUĞUN BAŞINDA
KARA ZIPKALI UŞAKLAR DESTANI
Çevirileri:
HZ. ALİ'NİN ŞİİRLERİ
AŞIK SADIK KARA - ŞİİRLER